

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

MALI OGLASI

Prodaj lovski karabin mavzerico, kal. 8×57 IS z naprožilom in nastavki za daljnogled. Cev nova, možna preizkušnja. — Franc Lever, Podgorje 6, 63314 Šmartno ob Paki.

Bavarskega barvarja, dve leti starega, s prav dobro telesno oceno, in **lovski karabin CZ**, kal. 7×57 IS — prodam. Vinko Močnik, 65282 Cerkno (št. 17).

Zatekel se je k meni, decembra 1976, **pes koker španjel** bele barve s črnimi lisami. Lastnik naj se oglasi na naslov: Marjan Dajčman, Gaber 13, 68333 Semič.

Novo češko bokarico, kal. 7×56 R—12, z naboji RWS — prodam. Henrik Vadnov, Gornja Brezovica 16, 61352 Pre-serje. Informacije dopoldne po telefonu (061) 323-841.

Krogelne naboje 8×57 — IRS, RWS — prodam. Vlado Cerar, Puharjeva 7, 61000 Ljubljana, tel. (061) 23-111.

Prodaj specialna stroja za metanje umetnih golobov in garantiram za njuno delovanje. — Alojz Vidovič, Šentiljska cesta 52, 62000 Maribor.

Kratkodlaka istrska goniča, psičko in psička, stara po 5 mesecev — prodam. — Mirko Grobelnik, Gmajna 43, 62380 Slovenj Gradec.

Mreže za vrtno in druge ograje — z višino po želji kupca — iz garantirano nerjaveče žice izdeluje: ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri Celju.

Odlično ohranjeno bokarico Merkel-Suhl, kal. 16/70 — 7×57 R, z daljnogledom Kahles $2 \frac{1}{3}$ — 7×31 — prodamo. Sežun, Igriška c. 2, 61000 Ljubljana, tel. (061) 22-838.

Prodaj mladi poenterki, stari po 4 mesece. Starši imajo prav dobro telesno oceno. Prodaj tudi **terierja**, starega 16 mesecev. Cena po dogovoru. — Jože Faganel, 65271 Vipava (št. 303).

Naprodaj so še posavski goniči samci — samice, poleženi 16. 7. 1976. Prodaj tudi plemenjakinje in plemenjake: kdl. istrske goniče, resaste istrske goniče in posavske goniče, od starosti 2 let naprej. Prodaj tudi telesno ocenjene in izučene nemške kratkodlake in resaste ptičarje. — Ančka Udovič, Unec 115, 61381 Rakek, telefon (061) 796-031.

Prodaj brezpetelinko bereto, kal. 16 — 16/70. — Marjan Kastelic, Prebačev 53, 64000 Kranj.

Izdelujem električne »pastirje« posebne izvedbe za ograditev njiv pred divjadjo. — Roman Gorjup, elektromehnika, Šmarca 85 — 61240 Kamnik, telefon (061) 831-105.

40 neustrojenih, lepo odrlih in posušenih kož divjih zajcev, uplenjenih v decembru 1976, kupim. Plačam po 5 din, torej 1 din dražje kakor Koteks. Sporočiti na naslov: Mojca Cvenkel, Ljubno 26, 64244 Podnart.

Zbiranje trofej za mednarodno lovsko razstavo v Marseillu

chasseexpo
MEDITERRANÉE

Razstava v Marseillu v Franciji bo od 27. maja do 6. junija 1977. Kakor je že znano, bo tudi Jugoslavija sodelovala na tej veliki mednarodni lovski prireditvi, med drugim s trofejami naših lovcev.

V pošteb pridejo ustrezno močne trofeje, ki še niso bile ocenjene na kaki mednarodni razstavi (razstava v Mariboru se šteje kot mednarodna), torej trofeje-kandidati za medalje:

jelenje rogovje nad 170 točk, rogovje damjakov nad 165 točk, srnjačje rogovje nad 105 točk, gamsji roglji nad 103 točke, rogovi alpskega kozoroga nad 150 točk, muflonji rogovi nad 185 točk, merjašči čekani nad 110 točk, medvedji kožuhi nad 370 točk, volčji kožuhi nad 100 točk, kožuhi divjih mačk nad 40 točk, medvedje lobanje nad 40 točk, volčje lobanje nad 36 točk in lobanje divjih mačk nad 13 točk.

Lovce prosimo, da take trofeje dostavijo svoji zvezi lov. družin najkasneje do 15. aprila t. l. Trofeje — razen lobanj in kožuhov — morajo biti dobro pripravljene in montirane na podstavkih. Na vsakem podstavku mora biti ime in priimek uplenitelja, datum uplenitve, lovišče in ZLD. Lobanje in kožuhi naj bodo opremljeni z deščicami ali kartončki in z zahtevanimi podatki na njih.

Podrobnejše informacije dobite pri vaši ZLD.

Izvršni odbor Lovske zveze Slovenije

K slike na naslovni strani

Avtor barvnih fotografij »mala uharica« (levo) in »velika uharica« (desno) je IVO BOŽIČ.

Sovi na sliki sta dve izmed vrst sov, ki so pri nas v Sloveniji bolj ali manj pogostne. V Slovenskem lovskem priročniku (I. 1974) je v besedilu na 173. strani omenjenih 9 sovjih vrst, narisanih pa na 172. strani 10 vrst: velika uharica, mala uharica, močvirska uharica, veliki skovik, lesna sova, koconogi čuk, navadni čuk, mali skovik, pegasta sova, kozača ali uralska sova. Tu navedena imena sov sodijo po tem vrstnem redu pod narisane sove v priročniku. Pri podpisih v priročniku sta torej dve napaki: ne lesna uharica, ampak mala uharica — ne mala uharica, ampak veliki skovik!

Poleg omenjenih sov nekatere knjige omenjajo še sovo skobčevko, ki pa je pri nas le redka preletna ptica.

Prejšnji lovski zakon je uvrščal med divjad le veliko uharico in jo tudi ščitil skozi vse leto. Po odredbi o varstvu koristnih ptič in sesalcev pa so bile popolnoma zaščitene tudi sove vseh drugih vrst. Sedanji zakon o varstvu in gojitvi divjadi pa vse sove zaradi poenotenja uvršča med divjad (10. člen) in jih kot take tudi popolnoma ščiti skozi vse leto (12. člen). V bistvu glede zaščite sov torej ni spremembe. V tem smislu je tudi treba popraviti besedilo na zgoraj omenjeni strani lovskega priročnika.

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije
in revija za lovstvo
letnik LX. — št. 1
april—mali traven 1977

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani

Izdajateljski svet:

Tone Svetina, predsednik,
Franjo Bulc, Janez Černač,
Janez Gregori, Gregor Kersnik,
Franjo Korbar, Franc Poredoš,
Anton Simonič, Peter Soklič,
Marijan Šebenik.

Uredniški odbor:

Tone Svetina, glavni urednik,
France Cvenkel, urednik
in odgovorni urednik,
Anton Simonič, Stane Valentinčič.
Pomočnik urednika: Janko Perat.

LOVEC izhaja praviloma vsak mesec.
Prva številka letnika izide
v začetku lovskega leta, v aprilu.

Po mnenju Republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72,
oproščeno prometnega davka.

Ta številka je izšla v 18 800 izvodih.

Letni prispevek zvez lovskih druženj
Lovski zvezi Slovenije, v katerem
je vračunana tudi naročnina
za glasilo Lovec, je po članu 185 din.
Za druge naročnike je letna naročnina
160 din, za inozemstvo 250 din.

Posamezna številka 14 din.

Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.
Odpovedi med letom ne upoštevamo.

Vse gradivo za objavo
pošiljajte Uredništvu Lovca,
Župančičeva 9 — p. p. 505,
61001 Ljubljana. Telefon (061) 21-245
in 21-819. Nenaročenih rokopisov
in slik ne vračamo.

Cene malim oglasom:

do 15 besed 40 din, od 15 do 25 besed
60 din, od 25 do 30 besed 80 din.
Za vsako nadaljnjo besedo 5 din.
Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.
Za oglašanje obrtnih in drugih storitev
ali uslug v malih oglasih velja
dvojna cena. Male oglase je treba
plačati vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije:
50101-678-47158.

IZ VSEBINE:

Tone Svetina	2	Sedemdesetletnico slovenskega lovstva bomo proslavili v vseh lovskih organizacijah (Intervju s tovarišem Lojzetom Briškijem)
Peter Šuler	4	Uveljavljanje dejavnosti, ki so po novem zakonu posebnega družbenega pomena
Janko Perat	6	Najprej pometimo pred svojim lastnim pragom!
Tone Svetina	8	Triglavski paradiž
Blaž Krže	11	Gospodarjenje z divjimi prašiči v Evropi
Ludvik Marič	15	Po sezoni lova s šibrenico
Po lovskem svetu:	16	»Chasseexpo« v Marseillu — J. P.
	17	Nafta in divjad na Aljaski in še kaj — Aleksander Pajtler
	18	O gamsih na avstrijskem Štajerskem — Miloš Kelih
Lovski oprtnik:	20	Naboji s kroglo »Nosler« — J. Hlebanja
Vprašanja — odgovori:	21	Odgovori pravno-statutarne komisije LZS na vprašanja o Zakonu o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč
	22	Nakupovanje lovske municije v inozemstvu
Jubilanti:	23	Lojzetu Briškiju ob njegovi 50-letnici
Lovska organizacija:	23	Pravilnik o podeljevanju lovskih odlikovanj
	24	Pohod po poteh partizanske Ljubljane — S. Brumec
Foto-kino klub Diana:	29	Foto-kino klub Diana širi svojo dejavnost — J. P.
V spomin	30	
Lovska kinologija:	31	Republiška tekma psos jamarjev

Sedemdesetletnico slovenskega lovstva bomo proslavili v vseh lovskih organizacijah

Intervju s tovarišem Lojzetom Briškijem

Tovariš Briški, kot predsednika skupščine Lovske zveze Slovenije bi te v imenu slovenskih lovcev in bralcev naše revije prosil, da nam ob začetku novega lovskega leta 1977/78 poveš nekaj o glavnih nalogah slovenske lovske organizacije, ki bo praznovala sedemdesetletnico obstoja, in nekaj o nalogah lovskih družin glede na novi lovski zakon.

Lovsko leto, ki je pred nami, je za nas vse zahtevno. Praznično bo in delovno. Praznično zato, ker slavimo sedemdesetletnico obstoja, delovno pa, ker bomo zaorali prve brazde pri uveljavljanju novega lovskega zakona. Oboje mora dati lovskemu letu, ki ga začnemo, osnovni pečat. Pomeni naj nov korak v nadaljnjem razvoju slovenskega lovstva.

Ali bi nam lahko najprej povedal, kakšen je načrt praznovanja sedemdesetletnice?

Imenovan je odbor, ki je pripravil osnutek programa, ki bo predložen v potrditev skupščini LZS. Proslavljanje mora biti predvsem ustvarjalno in delovno in šele zatem tudi slavnostno. Ob tej pomembni obletnici želimo seznaniti širšo slovensko javnost s smotri in delom lovskih organizacij.

Aktivnost naših organizacij bo trajala vse leto, posamezne prireditve pa se bodo zvrstile skozi vse leto in sicer po lovskih družinah, v področnih zvezah in republiški lovski zvezi. Na vseh nivojih proslav pa mora priti do izraza nova vsebina nalog in ciljev lovskih organizacij, ki se že dalj časa uveljavlja in je

dobila svojo potrditev v novem lovskem zakonu.

Pri tem mislim na še bolj dosledno uveljavljanje načel, po katerih je divjad splošno ljudsko premoženje, lovcem pa je zaupano upravljanje lovišč in tega narodnega bogastva. Zato mora biti skrb lovskih organizacij usmerjena zlasti na to, kako se organizacijsko, strokovno in idejno usposobiti za čim učinkovitejše varstvo narave in čim smotrnejše upravljanje lovišč?

Poudarjam, da skrb za varstvo divjadi po naši ustavi in novem lovskem zakonu ni dolžnost samo lovskih organizacij, temveč vseh organizacij, ki gospodarijo s prostorom. Posebej tu mislim na družbenopolitične in samoupravne skupnosti ter delovne organizacije. Njihovo

Sp. R 103-60-1977/78/1

Juv. št. PD 109/1981

Njena druga pomlad

Foto P. Adamič

sodelovanje mora priti do izraza predvsem v lovskogojitvenih območjih.

Dovoli, da te vprašam, kako si predstavljaš konkretno izvedbo proslav, prek katerih bi te zamisli prišle najbolj do izraza?

To pomembno obletnico morajo proslaviti vse lovske družine. Povežejo naj jo s tridesetletnico obstoja lovskih družin po osvoboditvi, združijo naj jo z delovnimi akcijami po družinah in tudi v skupnih akcijah lovskih in drugih organizacij. Od njih je odvisno, kakšne oblike aktivnosti si bodo izbrale, primerne krajevnim in občinskim potrebam.

Seveda mora biti poudarek na splošnih prizadevanjih za varstvo človekovega okolja in varstvo narave. Lovske družine naj bi bile pobudnik seznanjanja krajanov o pomenu in vlogi lovstva, o delu lovskih organizacij oziroma odgovornosti človeka do narave. Ta aktivnost naj bo usmerjena zlasti k šolski mladini. Krepi naj se poveza-va z drugimi društvi in organizacijami, ki se ukvarjajo s to problematiko.

Razumljivo je, da naj bi bilo to leto priložnost za široko akcijo strokovnega usposabljanja lovcev in za kultiviranje lova. To pa pomeni, naj se primerno poudari etika lova, lov kot umetnost, razvoj tradicij in lovskih običajev kot tudi razvijanje lovske ljudske kulture. Skratka, poživijo naj se vse aktivnosti, ki bogatijo lov in odnose med lovci ter vključevanje lovstva v družbeno življenje.

Kakšna pa bo osrednja ali republiška proslava?

Razumljivo je, da predlog programa, ki ga bo sprejela skupščina LZS, vsebuje tudi osrednjo proslavo, ki bo letos v jeseni. Na seji skupščine bo imenovan častni odbor proslave. Za predsednika tega odbora smo zaprosili tovariša Edvarda Kardelja, ki je naši prošnji ugodil.

Lojzetu Briškiju ob njegovi 50-letnici

Lojze Briški, predsednik skupščine Lovske zveze Slovenije in član predsedstva CK ZKS, je 9. februarja 1977 praznoval petdesetletnico rojstva.

Tovariš Briški opravlja pomembne in odgovorne družbenopolitične naloge, hkrati pa se že od leta 1948 uspešno in plodno uveljavlja v lovstvu. Bil je član upravnih odborov lovskih zvez v Slovenj Gradcu, Murski Soboti in Mariboru. Daljšo dobo je bil tudi predsednik LZ Maribor, medtem pa od 1971 do 1973 tudi podpredsednik LZS. Od leta 1973 do leta 1975 je bil predsednik Lovske zveze Slovenije in nato predsednik njene skupščine.

Vsa ta leta si je tovariš Briški nenehno prizadeval povečati uspešnost našega lovstva, predvsem v njegovi glavni nalogi: varovati in gojiti divjad. Hkrati se je posvečal utrjevanju lovske organizacije; tudi s pisano besedo in z obiski po lovskih družinah in zvezah. Veliko je pripomogel pri uveljavljanju samoupravnih načel v lovski organizaciji in naprednih idej v lovstvu. Lovci cenimo njegov topel tovariški odnos, veliko razgledanost in organizacijsko sposobnost. Našemu dragemu predsedniku se zahvaljujemo za njegovo delo in mu iskreno čestitamo k življenjskemu jubileju. Želimo mu še veliko let zdravja in mnogo uspehov na lovskem in družbenem področju ter dober pogled na lovskih stezah.

Na osrednjo proslavo bodo vabljeni delegati vseh lovskih družin in področnih zvez. Ob tej priložnosti bo fotoklub »Diana« organiziral razstavo umetniške lovske fotografije. Upamo, da nam bo uspelo organizirati tudi razstavo slik in skulptur na temo »lov in umetnost«.

Odbor za proslavo je predlagal, da bi to leto izdali v založbi Zlatorogove knjižnice zbirko najlepših lovskih novel in črtic slovenskih avtorjev v zadnjih sedemdesetih letih.

Seveda bo tudi revija Lovec prispevala svoje. Kaj pa naj od nje pričakujejo lovci in njeni bralci sploh?

»Lovec« naj bi skozi vse leto po vsebini in opremi odražal našo aktivnost pri varstvu narave, za boljše upravljanje lovišč in kultiviranje lova.

V mesecu osrednje proslave naj bi izšla posebna številka v povečanem obsegu s slikovno barvno prilogo, z zanimivimi članki. Skratka, Lovec naj bi v tem letu prikazal razvoj slovenske lovske organizacije, njene nadaljne cilje in naloge.

Tovariš predsednik, kakšen pa bo družbenopolitični pomen teh proslav?

Tudi to imamo v mislih. Sedemdesetletnico proslavljamo v letu družbenopolitičnih mejnikov: v tem letu bomo praznovali štiridesetletnico ustanovnega kongresa KPS na Čebinah, štiridesetletnico prihoda tovariša Tita na čelo ZKJ in njegovo 85-letnico rojstva.

Te pomembne obletnice morajo biti vtkane v proslavah lovskih organizacij. Odveč je poudarjati, da morajo proslave in vse druge aktivnosti lovskih organizacij odraziti svojstvenost pa tudi izvirnost naše organizacije lovstva, ki je rezultat zmagovite narodnoosvobodilne borbe, ljudske revolucije in socialističnega samoupravnega sistema. Ne smemo pozabiti, da so prav družbene spremembe omogočile vsake-mu poštenemu občanu tudi udejstvovanje v lovstvu.

Ali se v letu praznovanj pripravljajo tudi podelitve kakšnih priznanj in odlikovanj?

Tudi na to nismo pozabili. V tem letu naj bi v vseh lovskih organizacijah pregledali, kateri zaslužni člani naj bi dobili ustrezna lovska odlikovanja. Poleg tega pa bi najzaslužnejše za razvoj lovstva predlagali tudi za družbena ali državna odlikovanja.

Kako pa bo z lovskimi družinami in področnimi zvezami?

Razmišljamo o tem, da bi najprizadevnejše dobile najvišje priznanje LZS — Zlatorogovo plaketo.

Kako pa bodo vključene v proslavljanje zamejske organizacije slovenskih lovcev?

Misliš na zamejske koroške in primorske lovce? Obe organizaciji, ki združujeta zamejske slovenske lovce, bosta povabljeni na proslavo in tudi njim bomo dali priznanja. Njihova stvar pa je, kako bodo sami proslavili ta jubilej.

Končno bi te ob tej priložnosti vprašal, kako naj bi po Sloveniji v lovskih družinah uveljavili novi lovski zakon in kako se bo nadaljevala že začeta akcija?

Znano je, da novi lovski zakon pogloblja v vrsti vprašanj že doslej oblikovana in v praksi uresničevana stališča.

Zakon sicer ima nekatere novosti. Za njihovo izvajanje smo že napravili prve korake, čaka pa nas še veliko dela.

Zlasti mislim, da je pomembno oblikovanje lovskogojitvenih območij, povezano z družbenim dogovorom vseh, ki so v določenem območju zainteresirani za varstvo divjadi in vzdrževanje ekološkega ravnotežja.

Lovske organizacije morajo biti nosilec aktivnosti pri urejanju odnosov in dejavnosti v območjih. Predlagajo naj tudi konkretne naloge posameznih organizacij in skupnosti območja.

Poleg tega moramo urediti tudi nekatere druga vprašanja, ki nam jih nalaga zakon. Na primer: skleniti moramo samoupravni sporazum o plačevanju škode od divjadi. Skleniti dogovore z drugimi organizacijami. Skratka — lovske organizacije morajo določila zakona dosledno uveljaviti na vseh področjih.

Razgovor s predsednikom
Lojzetom Briškijem
vodil Tone Svetina

Pomembna novost zakona je določba, ki šteje ohranjevanje, vzdrževanje in izboljševanje življenjskih pogojev divjadi, izbiro vrst divjadi, vzdrževanje in ohranjevanje ustrezne strukture in števila divjadi ter vnašanje novih vrst v lovišče za dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena (6. člen zakona).

Pri tem očitno izhaja iz 108. člena Ustave SR Slovenije, ki med drugim določa, da so zemljišča, gozdovi, vode in druga naravna bogastva kot dobrine splošnega pomena pod posebnim varstvom ter se uporabljajo pod pogoji in na način, ki jih določa zakon. Čeprav v ustavnem besedilu divjad ni posebej omenjena, je vendarle v tem besedilu vključena, saj je nerazdružljiv del kulturne krajine in nacionalnega bogastva, ki se posebej ščiti.

S tem, ko je zakon najpomembnejše dejavnosti v lovstvu opredelil kot zadeve, ki so posebnega družbenega pomena, je opredelil posebni širši interes, ki ga ima družba pri ohranjanju, čuvanju in gojitvi divjadi. Ohranjevanje in gojitev divjadi ter skrb za njen obstoj je s tem postala naloga, do katere ima določene obveznosti in interes celotna slovenska družba. Težnja zakona gre torej v dveh smereh: močnejše je poudarjen element zaščite, skrb za to zaščito pa se širi z lovskimi organizacijami tudi na druge organizacije in skupnosti. Tak pristop zakona omogoča na eni strani bolj usklajeno delovanje vseh dejavnikov pri sprejemanju ukrepov za čuvanje in ohranitev divjadi ter za gospodarjenje v lovišču. Po drugi strani pa tak pristop nalaga lovskim organizacijam, ki tudi po novem zakonu nosijo glavno skrb za upravljanje lovišč, mnogo bolj odgovorne naloge kot doslej. Z uveljavitvijo novega zakona se bo vsekakor kreopil družbeni nadzor nad tem, kako se izvajajo določbe zakona.

Vse to pomeni, da čakajo lovske organizacije odgovorne naloge, ki jih bodo lahko uresničile le, če bodo pravilno dojele nove naloge

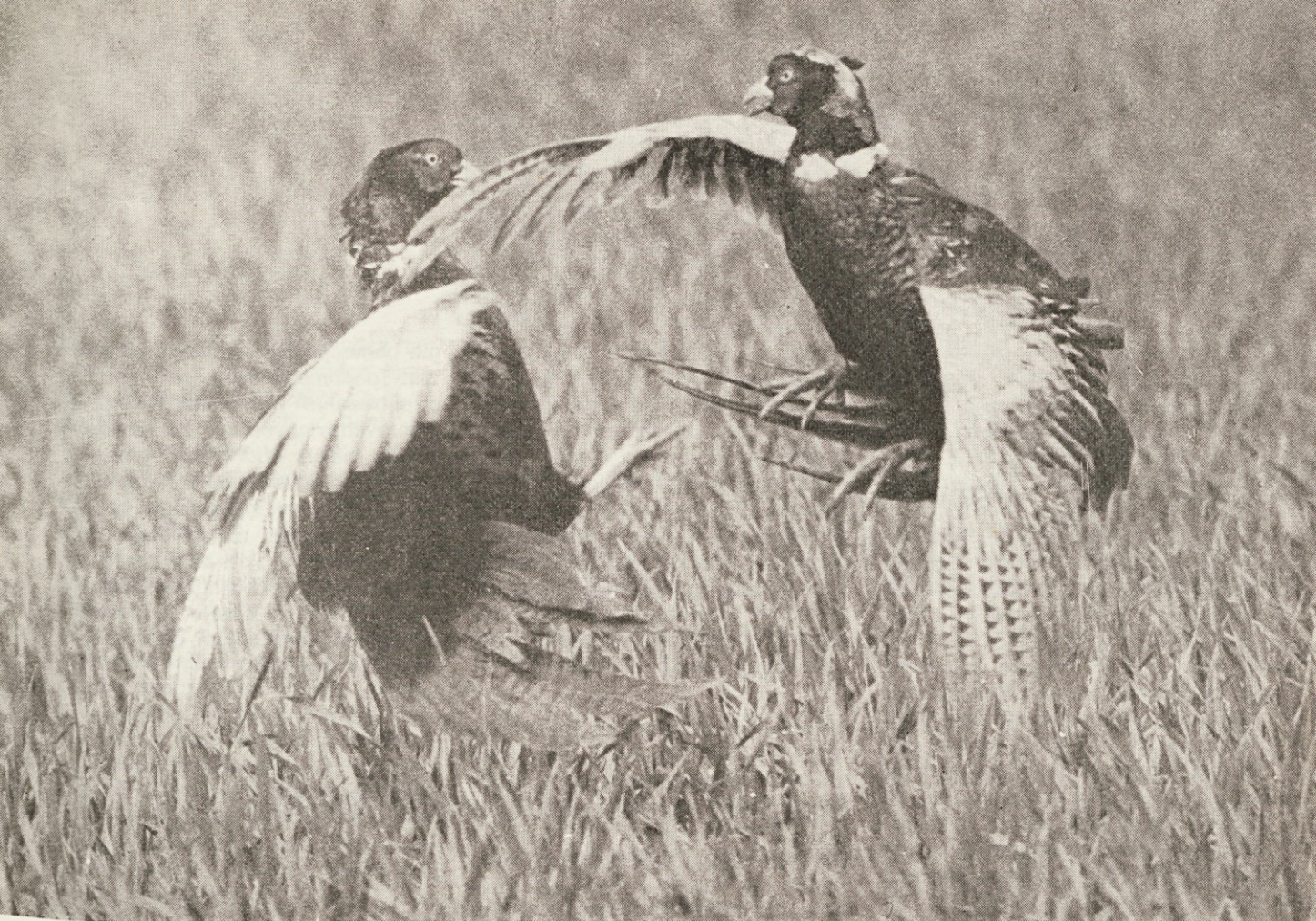
Uveljavljanje dejavnosti, ki so po novem zakonu posebnega družbenega pomena

Peter Šuler, predsednik pravno-statutarne komisije LZS

Z zakonom o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, ki je bil sprejet novembra preteklega leta, smo dosegli pomemben napredek pri urejanju odnosov na področju varstva divjadi ter njeni gojitvi. V lovsko zakonodajo SR Slovenije, ki je že doslej veljala za napredno in sodobno, smo vnesli nove elemente, ki omogočajo raz-

voj kvalitativno novih odnosov na področju varstva in gojitve.

Čeprav se tekst zakona na prvi pogled mnogo ne razlikuje od poprejnega veljavnega, prinaša vendarle nekatere novosti, ki upravičujejo oceno, da ureja odnose pri gospodarjenju v prostoru ter v odnosu do divjadi na povsem novih osnovah. Za katere novosti gre?

Boj za prostor in fazanke

Foto dr. L. Studinka

ter se organizirale tako, da jih bodo sposobne izvrševati. Če gledamo na naloge lovskih družin s tega zornega kota, potem nam postane jasno, da bomo morali nadaljevati z utrjevanjem naših notranjih odnosov ter v kali zatreti vsak poskus samovoljnega obnašanja v lovišču in gospodarjenja, ki je v nasprotju z interesi lovstva ter s širšimi družbenimi interesi, ki jih ima družba pri tem. Kvalitativno nov pristop do problemov v lovstvu je tudi nov odnos do divjadi. Zakon je vseskozi tako zasnovan, da kar najbolj ščiti divjad, kar se vidi že iz naslova, pa tudi iz določb, ki urejajo zaščito divjadi in lovne dobe (12. in 13. člen). Tudi tu je jasno izražena misel, da je divjad v svojem naravnem okolju tisto, čemur družba posveča vso svojo skrb, da je vse drugo, kot npr. izvajanje lova in gospodarjenje v lovišču, podrejeno temu cilju. V zvezi s tem velja omeniti, da je bil hkrati z zakonom sprejet tudi skupščinski Odlok o zavarovanju redkih ali ogroženih živalskih vrst

ter njihovih razvojnih oblik, ki ima iste osnovne namene kot naš zakon in kar kaže na to, da je bil tak pristop novega zakona samo del splošne politike, ki v vse večji meri poudarja pomen ohranitve naravnega okolja.

Seveda terja nov pristop k problemu gojitve in upravljanja lovišč tudi nove organizacijske oblike, ki jih zakon tudi prinaša. V našem ustavnem sistemu se širši družbeni interes običajno uresničuje predvsem prek samoupravnih interesnih skupnosti za razna področja. V priporočilih zakona je v začetni fazi bila obravnavana tudi možnost ustanovitve samoupravne interesne skupnosti za lovstvo, ki naj bi vključevala poleg lovskih organizacij tudi druge zainteresirane organizacije in skupnosti, ki imajo poseben interes na ohranitvi naravnega okolja, ali ki gospodarijo na istem prostoru, kjer gospodarijo tudi lovci. Razprava je pokazala, da se da doseči iste cilje tudi na bolj enostaven način, ki ga je zakon tudi izbral, in sicer

tako, da se širši družbeni interes uresničuje v lovskogojitvenem območju, kjer se dogovarjajo vse zainteresirane organizacije in skupnosti o problemih vzpostavljanja in ohranjanja ekološkega razmerja in drugih problemih gojitve (IV. in V. poglavje zakona).

Ne glede na drugačno obliko pa gre v bistvu v območjih za odnose, ki se zelo malo razlikujejo od odnosov v samoupravni interesni skupnosti. Po določbah 35. člena zakona se v lovskogojitvenem območju z družbenim dogovorom uveljavlja predvsem vprašanje določitve vrst, strukture in staleža divjadi, skupni ukrepi za preprečevanje škode od divjadi in na divjadi ter pravice in obveznosti udeležencev družbenega dogovora, predvsem tudi kmetijskih in gozdnogospodarskih organizacij združenega dela.

Dogovor sklenejo lovske organizacije, ki upravljajo lovišča, kmetijske in gozdarske organizacije združenega dela, kmetijske zemljiške skupnosti, krajevne skupnosti, sa-

moupravne skupnosti s področja vodnega gospodarstva in druge zainteresirane organizacije in skupnosti ter občinske skupščine. Glede na vsebino tega dogovora in glede na udeležence bo ta dogovor brez dvoma temeljni akt, ki bo določal izhodišča za oblikovanje lovsko-gojitvene politike in ukrepov v območju. Od njega je v marsičem odvisen nadaljnji uspeh pri gojitvi. Zato bodo lovske organizacije, t. j. lovske družine in OZD, katerih dejavnost je lov, morale pripraviti in sklepanju teh dogovorov posvetiti vso skrb. Nesporno je, da bodo morale biti lovske organizacije nosilci priprav za sklenitev tega dogovora, saj so lovske organizacije nosilci nalog, ki izhajajo iz novega zakona. V okviru Lovske zveze Slovenije se pripravljajo osnutek takega dogovora, ki bo lahko koristno služil za pripravo osnutkov dogovorov v posameznih lovskogojitvenih območjih.

Sklepanje takega dogovora bo zahtevalo tako od lovskih in lovsko-gospodarskih organizacij kakor tudi od drugih organizacij in skupnosti strpno in objektivno oceno razmer v naših loviščih ter dogovor o ukrepih, ki so v skupnem interesu. To bo tudi priložnost, da se lovske organizacije tesneje povežejo z drugimi upravljalci prostora in da pred širšo javnostjo popularizirajo cilje in smotre gojitve.

Vzporedno s pripravami za sklenitev družbenih dogovorov tečejo priprave za določitev lovskogojitvenih območij v SR Sloveniji. Meje lovskogojitvenih območij bo določil izvršni svet na predlog lovskih

organizacij in ob upoštevanju mnenj pristojnih občinskih skupščin.

S tem seveda niso izčrpane vse nove zahteve, ki jih prinaša zakon. To tudi ni bil namen članka. Opozoriti sem želel le na tiste določbe zakona, ki imajo širši pomen in ki zahtevajo, da se takoj lotimo uresničevanja nekaterih nalog. Tako na primer poteče rok za začetek postopka za sklenitev družbenega dogovora o skupnih vprašanjih pri upravljanju lovišč v lovskogojitve-

nih območjih že v začetku maja letos. To pomeni, da moramo začeti z ustreznimi pripravami takoj. V razpravah o novem lovskem zakonu in na naših zborih se moramo usmeriti predvsem na ta vprašanja in ugotoviti, kakšne so naše obveznosti, ki nam jih nalaga zakon. Pri tem moramo izhajati iz sorazmerja, da je treba določbo novega zakona uveljaviti kar najhitreje in v celoti pri našem vsakdanjem delu v lovskih organizacijah.

Najprej pometimo pred svojim lastnim pragom!

Leto 1977 razglašeno za leto varstva okolja

Janko Perat

Skupščina SFRJ je za uspešnejše varstvo in izboljšanje človekovega življenjskega in delovnega okolja ter za pritegnitev vseh sil v združenem delu in vsej družbi k ohranjanju naravnih in z delom ustvarjenih vrednot kot bistvenega elementa za zdravo, varno in ustvarjalno človekovo življenje in celoten razvoj naše socialistične samoupravne skupnosti na seji Zveznega zbora, 1. februarja 1977, sprejela odlok o razglasitvi leta 1977 za leto varstva in izboljšanja človekovega življenjskega in delovnega okolja. Odlok je objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 7-90/1977.

S tem odlokom je bil ustanovljen tudi poseben organ — svet, z nalogo uresničevati sodelovanje organizacij združenega dela, delovnih skupnosti, družbenopolitičnih skupnosti, krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih in družbenih organizacij in drugih društev, samoupravnih organizacij in skupnosti kakor tudi delovnih ljudi in občanov na področju varstva in izboljšanja člo-

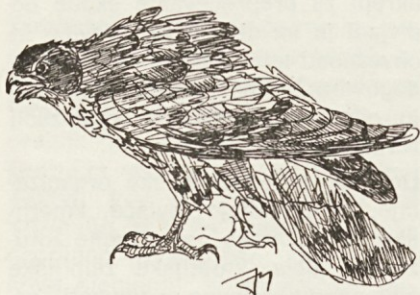
vekovega življenjskega in delovnega okolja.

Član tega sveta je tudi Lovska zveza Jugoslavije. S tem sprejemajo vse lovske organizacije v Jugoslaviji nase naloge in obveznosti, ki jih vsem nam ta odlok nalaga in jih bo svet še konkretiziral. Se pravi, da smo se dolžni prizadevno vključiti v akcije za varstvo in izboljšanje naravnega okolja, začeniši od lovske družine navzgor. Lovske družine bi morale že na občnih zborih sprejemati konkretne programe svojih akcij za varstvo in izboljšanje človekovega življenjskega in delovnega okolja.

Menim, da bi se lovske družine in lovci nasploh najučinkoviteje vključili v to dejavnost z dosledno očiščevalno akcijo najprej pred svojim pragom.

Pri tem ne mislim samo na ustrezno ravnanje z odpadki po malicah na lovih posameznikov in še bolj na skupnih lovih. Seveda, tudi to je važno, a ne najbolj.

Veliko pomembnejše je odgovorno izpolnjevanje vseh določb zakona o

varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč, dosledno upoštevanje določb tega zakona o lovopustih in o prepovedi lovljenja živali zaščitene vrste. S tem bomo lovci največ prispevali k uspehu leta varstva okolja.

Ali je glede tega med nami vse v redu? Gotovo ni!

Še vedno je pereče vprašanje o divjem lovu in krivolovu. Ta zadeva je bila — prav zato, ker je pereča — prikazana tudi tovarišu Titu, ko mu je delegacija Lovske zveze Jugoslavije izročila kot prvemu lovcu zlati red LZJ, s katerim je bil odlikovan za svoja prizadevanja pri varstvu divjadi in podpori lovstvu Jugoslavije. Tovariš Tito je soglašal, da je treba nezakoniti lov vseh oblik energično zatirati in lovske tatove primerno kaznovati.

Zavedni delovni ljudje, predvsem komunisti, smo vedno upoštevali Titovo besedo. Tako komunisti v ilegali predaprilske Jugoslavije, tako borci v narodnoosvobodilnem boju, tako vseskozi že 40 let, odkar je tovariš Tito na čelu naše Partije. Sprejemali smo sklepe in jih izvrševali. Vendar smo vedno računali in moramo tudi danes računati z dejstvom, da mnogokrat uresničevanje sprejetih sklepov ali načel ne gre samogibno, temveč je treba spodbude in dejavne vloge zavestnega dejavnika — komunistov in drugih zavednih občanov samoupravljalcev, v našem primeru — lovcev.

Še vedno se dogaja, da radi iščemo krivce izven sebe, izven nas in naše organizacije. Vendar je najučinkovitejši način odpravljati napake — narediti red predvsem v svoji »hiši«. Zato tokrat ne bi pisal o divjem lovu in divjih lovcih, dotaknil se bom krivolovcev, t. j. »lovcev«, ki so včlanjeni v lovski organizaciji, so člani lovskih družin, a nezakonito lovijo.

Žal je takih primerov veliko in škodljivo bi bilo, če bi si delali utvare, da takih pojavov ni.

Spomnimo se, kaj je o teh pojavih pisal LOVEC v prejšnjem letniku.

Tudi v aprilu še lahko preseneti sneg

Foto I. Strmčnik

Spomnimo se neodgovornega streljanja približno v marcu 1976, ko so v velikem snegu obnemogle. Kdo jih je streljal? Lovci!

Videli smo fotografijo postreljenih kosov in brinovk, ki jih je uplenil inozemski lovec nekje na Koprskem za borih nekaj nabojev in za revno (devizno!) dnevnicco.

Brali smo polemiko o lovu z nepasemskimi psi na Koprskem. Se mar to dogaja res samo na Koprskem?! Dalje, ZLD Koper še vedno molči o primeru v lovišču LD Strunjan, kjer so v marcu 1976 dali italijanskim lovskim gostom na voljo svoje obrežje, soline in močvirja, da so tujci streljali po vsem, kar je vzletelo. O tem sicer LOVEC ni pisal, kakor tudi ne o primeru, da se je lani na Krasu zastupil otrok s cianovodnikovo ampulo, kupljeno prav gotovo v inozemstvu in pritihoapljeno k nam.

V Lovcu smo brali tudi »žalostno pričevanje o lovcih LD Podnanos«. Pričevanj o odstrelu srnjadi na brakah bi bilo lahko še več. Kaj pa streljanje srnjadi s šibrami? O tem nemo, a razločno govore prestreljene kože!

Še so nam v spominu postreljeni labodi na Krki pri Otočcu, v Prekmurju, obglavljeni labod na Bledu. Nismo še pozabili strelca, ki bo nosil pečat, da je ubil poslednjo štokljo na Boštanjskem gradu!

O tem smo brali. Kaj vsega pa Lovc in druga občila niso objavila! Sam sem videl v minuli jeseni na

brakadi — in to dvakrat — da so padli strelji po sovi, ki so jo gonjači pregnali iz temnega smrekovja. Nihče se ni oglasil, nihče pokaral, opomnil streljača — krivolovca. Še huje: lovec, ki šušmari s prepariranjem takega »plena«, ga je bil zelo vesel, saj ga bo drago prodal! Očitek pa ne leti le na šušmarske preparatorje, ampak tudi na mnoge poklicne! Le v njihove delavnice je treba pogledati!

Ni dolgo tega, ko sem se pogovarjal z znancem, lovcem iz Italije. Seveda sem mu pripovedoval vse lepó o naši visoki lovski etiki, o tem, da pri nas ne streljamo ptic pevk, niti jih ne prodajamo. Pa se mi je nasmehnil in rekel, da se dá tudi v Sloveniji za denar dobiti skoraj vse! Povedal mi je, da je lani jeseni na Štajerskem lovil škorce in škrančke, za nekaj škatel nabojev. Je to res? Je morda lagal?

Mislím, da so taka razmišljanja pred občnimi zbori lovskih družin in v letu varstva okolja koristna in potrebna. Vem, da bodo te vrstice marsikomu šle na živce. Ampak zavedni lovci, predvsem pa komunisti v lovskih vrstah, smo se dolžni boriti proti takim pojavom in pomagati odstranjevati bolne primere. Pomnimo, da tu ne gre zgolj za lovčovo odgovornost, za odgovornost tistega, ki po krivem lovi! Gre tudi za odgovornost in ugled lovske družine, zveze lovskih družin in naposled tudi Lovske zveze Slovenije.

Uvodne besede

Slovenci smo planinski narod. Pri nas je bila planinska in lovska literatura vedno zelo cenjena in brana. Tudi zgodovina slovenskega filma se začne s planinsko temo »V kraljestvu Zlatogorja« in »Triglavske strmine«. To sta filma, ki odpirata nadaljnjo slovensko filmsko umetnost in ju še danes ljudje gledajo s prijetnim zadovoljstvom.

Kmalu po osvoboditvi je med slovenskimi lovci vznikla ideja o slovenskem lovskem umetniškem filmu in o lovskih dokumentarcih. To je bilo pred dvajsetimi leti, ko še niso snemali raznih »maškarad« in je bilo pri »Triglav-filmu« precej posluha za lovske teme. Takrat je »Triglav-film« posnel nekaj dobrih kratkih filmov o divjadi v triglavskem pogorju v črno-beli tehniki. Spomnimo se, da so prav ti filmi dobili nekaj mednarodnih priznanj. Omenimo le filme: »O lovu na divjega petelina in ruševca«, ki je bil posnet na obrobju Pokljuke, in kratkega filma »Pomlad v triglavskem pogorju«. Nekoliko kasneje je zelo dobre filme, že v barvni tehniki, posnel o divjadi v Julijskih filmski režiser Marjanovič iz Zagreba. »Nenavadni lov« pa je bil zelo dober dosežek slovenskih filmarjev. Posneli so odlov živih gamsov v Julijskih in Savinjskih Alpah, s pomočjo Zavoda za gojitev divjadi »Triglav«.

V tem času je Tone Svetina objavil svojo prvo lovsko povest »Lovčeva hči«, nekoliko kasneje pa lovske črtice in novele, ki so izšle v zbirki »Orlovo gnezdo«. Med njimi sta bili predlagani za filmsko obdelavo »Špikova sled« in »Oblak nad prepadom«. Režiser Jane Kavčič pa je razmišljal o realizaciji filma »Lovčeva hči«.

Zvone Sintič, režiser, je predložil Filmskemu skladu SR Slovenije scenarij za film »Oblak nad prepadom«, vendar je bil odklonjen.

Slovensko filmsko podjetje se je takrat obrnilo na Toneta Svetino, da bi napisal scenarij za film »Triglavski paradiž«, ki bi bil dokumentarnega žanra. Ker s to zamislijo ni bilo uspeha, se je na avtorja obrnila RTV Ljubljana in naročila scenarij za dokumentarec »O Triglavskem narodnem parku« oziroma Julijskih Alpah, pod delovnim naslovom »Triglavski paradiž«. Predvideni so bili 4 štiridesetminutni filmi, v katerih bi bili prikazani štirje letni časi z značilnostmi iz živalskega sveta in enostavna zgodba, ki bi pripovedovala o lovcu, čuvarju tega narodnega bogastva.

Tako je nastal scenarij »Triglavski paradiž«, ki ga bomo objavili v nadaljevanjih v naši reviji. Scenarij je okvirna zasnova za zgodbo, ki se pri snemanju v naravi lahko dopolnjujejo, spreminjajo in popravljajo v mejah možnosti, ki jih narava nudi.

Scenarij objavljamo zato, ker večkrat poslušamo pripombe, češ da slovenskega lovskega filma ni zato, ker ni scenarijev. Medtem smo bili priča zapravljanju ljudskega denarja za filme zelo dvomljivih kvalitet, medtem ko ga za kulturni film o našem narodnem bogastvu, o živalstvu naših gora in gozdov, ni bilo. Hkrati pa uvažamo filme o živalih z vsega sveta, kar pomeni, da bi tudi svoje filme s to temo lahko izvažali.

Morda bo objava tega scenarija napravila premik v odnosu do lovskega filma. Morda bo prišel čas, ko bomo Slovenci lahko videli slovenske dokumentarne in umetniške lovske filme?

Uredništvo

Triglavski paradiž

(Filmski scenarij)

Tone Svetina —
ilustriral Jurij Mikuletič

Prebujenje pomladi

Rojstvo gorovja:

Vijoličasti mrak napolnjuje kotlino. Na robéh se rahlo rišejo silhuete gora. Svetloba raste. Na robu vzhodne gore se izza škrbinastega grebena pokaže žareči sončni pladenj. Vse večji je, raste nam pred očmi, dokler se ne odtrga od ločnice gore. Prameni luči tipaje segajo v dolino in presvetljujejo kopreno meglice. Dno doline, po kateri se vijuga reka, je zavito v rahel čad. Meglice se razblinjajo pod sončnimi žarki in pred nami, kakor daljna slutnja ali privid, vstaja veriga visokogorja. Rožnat nadih ožari priostrene vrhove, oblite s snegom. Slapovi luči se razlijejo po pobočjih in vse močnejši so, dokler škrlatni požar ne prižge zarje jutra na temenu Triglava.

Gorovje:

Z letalom se približujemo gorovju. Pod nami se zelene ploskve drevja, kot bi valovalo morje, zaganjajo vse do kopnečih skalnih planjav predgorja. Pod nami so visokogorske planote Jelovice in Pokljuke. Zadnji val zelenja se požene v strmino in omaga v snegu. Samotni macesni kot razbita predstraža gozda segajo vse do zaplat temno zelenega rušja,

ki je na sončnih pobočjih že okopnelo. Tu se drevje razbija v tropiče in prodira dalje v samo srce skalovja. Tja, kjer pod policami v plaznicah štrlijo zadnje bilke in se voda lenivo cedi čez lišaje v žlambore, se zaje-dajo v skalovje le še posamezniki, najtrdnější osamelci. Spoprijemajo se za pravico življenja. Temna stran gore jih spremlja s sovražno silo. Ko počí ledeni oklep, zahrumijo plazovi in skale se sesujejo. Lomijo in redčijo drevje. Tu je bojna planjava, črta med življenjem in smrtjo. Tu se piše zgodovina v kamnite plazove z abecedo stotisočletij. Tu je moč le v upanju. Obstane, kdor vztraja. Pod nami zakipi v nebo zemlja v belih, priostrenih vrhovih. Težke sence ležijo v dolinah Krme, kjer z obeh strani navpično padajo v korito stene in je dno poraslo z gozdom. To je dolina plazov, lovci pa jo imenujejo tudi Gamsov hlev.

Zdrsnemo čeznjo. Pod nami leži Velo polje. Najvišja, najlepša ravnica v visokogorju Julijcev. Obdana je od belih sten in vrhov. Nad vsemi se dviga mogočni masiv Triglava, (visokega 2863 metrov), obdanega z verigo grebenov, špic in sneženih planot nad dolinami. Gore okoli očaka se nam zde kot otruci. Tu so Rjavina, Cmir, Rž, Draški vrhovi, Verner, Mišelj vrh, Debeli vrh, Kanjavec in drugi. Pod nami se razprostira Dolina Triglavskega jezera. Pod seboj imamo sneženo puščavo, raztrgano z otoki kopnjave. To je deviški svet Triglavskega parka, kjer se je ustavil čas. Dolga tisočletja so izoblikovala obraze gorā, pogreznjenih v tišino. Med vrhovi vlada strahoten mir. Visokogorje spi kot izumrlo. Nikjer sledu življenja. Samo sneg, led in samota drugujejo vrhovom, ki so najbližje oblakom in zvezdam. To je svet, kjer dobi človekova bit drugačen pomen kot v dolini. Nekje na meji smo, kjer se začenja neskončnost in kjer nas diš večnosti spominja, da je človeško življenje kratko in krhko. Pod seboj imamo Komno, Bogatin. Tu je kraljestvo Zlatoroga, visoko-

gorski pōdi, kjer so se pasle pravljíčne črede divjih koz, ki jih je čuval beli gams — Zlatorog. V te temne prepade je Zlatorog pahníl trentarskega lovca, ki je nanj nameril morilsko puško. Previsoko je stegnil svojo roko, ko je hotel biti podoben bogovom.

Pod seboj vidimo divjo, samotno dolino Trente. Tu je svojega lovca zaman čakalo nezvesto dekle. Ko ga je prinesla narasla Soča mrtvega, se je sama za njim pognala v valove. Čudovita je Trenta in nepozabna. Tako globoko je pogreznjena med stene, da vanjo ni posijalo sonce dolge tri mesece. Ni je zaman opeval Kugy. Dolino mehkih src, prebivališče lovcev in pastirjev. Za skalnimi skladi se izgublja Soča. Izgine v razjedah apnenčevih skal, kot bi jo požrla zemlja in spet vznikne na dan, divja in neukročena in modra kot nebo nad gorami.

Pod seboj vidimo kot lemež priostren vrh, najlepšo goro Julijcev — Jalovec. Desno od njega so Prisojnik, Razor in Pišnica, to je pravljíčni svet Kekca, Bedanca in Pehte. In potem Martuljek.

Človek-lovec:

Na sneženih zaplatah zagledamo sledove. Kačasto se vijugajo vdrtine med zaplatami rušja izpod sten Stožca v dolino Velega polja.

Med redkimi viharniki zagledamo streho samotne lovske kočé na Macesnovi glavi. Z roba strehe curlja voda in s škodelj izpareva vlaga.

Nad slemenom se razblinja dim v vetru. Na okopneli jasi pod kočó skakljajo komatarji, pivkajo in iščejo črve. Na vejicah bližnjih macesnov se pozibava nekaj drobnih siničk črnoglavk.

Vrata kočé se odpro. Star lovec si pogladi z roko brado in pogleda v steno, kjer zahrumi plaz. Nad kočó raste v nebo gora. Sence oblakov drsijo čez njeno steno. Podobne so ležečim živalim. Spet zabobni in

plaz se v belem slapu vali čez steno in sesuje v zatrep.

Lovec izgine v kočó. Sede k ognju in zajtrkuje. Dobro mu teknejo žganci, zabeljeni z ocvirki, in jih zaliva s črno kavo.

Kmalu potem se pojavi pri vratih, oprtan z nahrbtnikom, polnim soli. Krplje mu visijo ob pasu. Napoti se, opirajoč na palico, na območje gozdne meje. Na snegu naveže krplje, da se mu ne bi vdiraló in gre za sledovi. On zna brati čudovito knjigo noči v gorovju. Marsikaj izve veselega in tragičnega, kar se je zgodilo ponoči.

Ustavlja se ob solnicah in jih pólni s soljo. Divjad je s težavo prezimila in je potrebna paše in soli. Okoli solnic je drevje oglodano, tla razkopana — mnogo je znakov, da divjad obiskuje solnice.

Gams:

Z roba strehastega skalovja zažvižga kamen, prileti na skalo in se razbije v okruške, ki se razleté po melišču. Lovec dvigne k očem daljnogled in gleda. Na previsnem pomolu se prikaže gams. Močan kozel v zimskem črnem kožuhu. Razgleduje se in svarilno zažvižga. Nad njim se na strmi vesini sredi skalnih čeri pase trop. Živali mulijo

suhe bilke na kopnjavah. Koze so breje in odebeljene. Ob njih so mlajši kozli. Živali, ki so se napašle, leže po snegu in prežvekujejo. Kozleta se igrajo na plazu, — trkajo se med seboj, se podijo, nekateri pa se dričajo po skledastem snegu, prav kot otroci.

Gamsi so prativjad alpskega sveta. Več tisoč jih naseljuje triglavsko pogorje in so najmočnejše zastopana in najbolj cenjena gorska divjad. Pred civilizacijo in človekom so se umaknili v nedostopna skalovja in tukaj tudi obstali. Po gamsovih rog-ljih in njegovem čopu hrepeni vsak pravi alpski lovec.

Prebujanje gorovja:

Lovec gre naprej in opazuje. Sede na podrto drevo, dvigne daljnogled k očem.

Nad plazom se vozita črni senci.

Krokarja sta. Kluk — klonk se oglašata s pogrebnim glasom. Spuščata se na plaz. Izpod snega je okopnel gams, ki ga je pobrala zima. Krokarja sta privabila planinske kavke.

Jata črnih ptic se čivkajoč svedra na plaz. S pomladjo je minila dolga doba stradanja. Lovec se vzpne in zagleda okostja poginulih gamsov. Žal mu jih je. Toda življenje v gorovju je nevarno. Lovec nadaljuje pot. Že milijone let oblikuje obraze gora voda. Kar ne bi zmogla dleta neznanskih dimenzij, zmorejo drobne kapljice. Od snežne odeje, ki je napol zdrsnila ob steni, se po žlebičih, ujedjenih v skalo, cedi voda. Počivlja lišaje, mahove, curlja čez skale in se zbira v tokave. Povsod vre iz skrivnih žil zemlje. Voda klo-kota po rebreh, se preliva v korita, se zgublja v tesneh in se prebija k rekam.

V dolini ob slapu:

V dolini cvete pomlad. Po stezi se vzpenja mlad človek z velikim nahrbtnikom in puško na ramenu. To je Rok, mlad lovec, ki se je napotil iz doline v visokogorje k staremu lovcu Klemenu, da bi zasliševala divje peteline.

Ob slapu postoji in prisluškuje bobnenju razpenjenih voda. Naloka se bistre vode in si obriše z obraza znoj. Topel veter češe mehke veje macesnov. Gozd je ozelenel. Vse je v cvetju. Samo premakne oči in zagleda stezo mravelj.

Na grebenu, kjer omaga smrekov gozd v strmini, stoje druga ob drugi velike kope. To so mravljišča. Med njimi vrvijo mravlje. Imajo celo omrežje cest. Skupina vleče metulja, druge žuželko, tretje prenašajo druga bremena.

Na prvem cvetju se zibljejo metulji raznih barv in zvenče čebele.

Orli:

V tisočmetrski steni Draškega vrha sameva pod previsom nad Rumenim odlomom orlovo gnezdo. Lovec Rok ve zanj. Sede k macesnu in naperi daljnogled. Zagleda mladiča, ki se steza iz gnezda.

V svitu dneva zletita na lov dve mogočni ptici. Zajadrata v sinjino. Krožita nad stenami in se spuščata na melišča. Iščeta plen.

Gamsi so sedaj na paši. Čreda, ki jo prebегne orlova senca, postane nemirna. Kozlički skočijo pod koze, orel pa pada v globino kot kamen. Zaganja se, da bi zgrabil mladiča, toda čreda se razbegne v zavetje drevja.

Orla se dvigneta v višave. Na samotnem okrajku police nad prepodom se pase zastreljen gams, ki je komaj prebil zimo. Nič bolnega ne uide orlovim očem. Spusti se nad žival in jo z udarci kril zbije v prepad. Obe ptici se potem spustita k njemu, mu odpreta trebuh in raztrgata drobovje. Z druge strani opazuje orla lovec Klemen. Ve, da morajo tudi orli živeti, saj so najredkejše ptice v Alpah.

V gnezdu se oglašča lačen mladič. Steguje kljun in vrešči. Prileti orlica in ga nasiti. Orli ropajo tudi svizce, zajce in drugo malo divjad. Njihovo gnezdo je mrhovišče.

Živa mavrica:

Po goščavju vreščijo ptiči. Tudi planinske kavke gnezdijo. Čivkajo in se vozijo okoli lukenj v pečevju. Kragulj pa si je izbral gnezdo vrh visokega drevesa na robu gozda.

Beli zajec:

Lovec Rok se napoti skozi rušje. Slučajno naleti na planinskega zajca belina. Zdramil ga je v ložu. Plane kvišku in odcopota skozi rušje čez planjavo, kamor se je hodil past v zavetje goščave.

Po okopnelih okrajkih in sončnih policah rastejo rože, znanilke pomladi. Prvi avriklji stezajo na dolgih pecljih cvetove k soncu.

Svizci:

Medtem se je stari lovec Klemen povzpел na sedlo. Med rogovoma gore leži na strmem pobočju veliko snežišče. Tu je domovje svizcev. Odjuga jih je predramila. Globoko v svojih luknjah so prespali zimo.

Sneg se premika kot zemlja, preden prikoplje na svetlo krt. Prikažejo se krempljaste tačke in za njimi glava. Svizec mežika v sončni dan. Popelje se po plaziču navzdol k suhim bilkam. Postavi se na zadnji nogi — »postavi možica« — in opreza naokrog. Za njim prilezejo na plano drugi svizci. Vsa družina se razleze po okolici. Pasejo se, polegajo na soncu in se igrajo. Šest mesecev dolga noč je za njimi.

Stari samec postavi na razgledni skali možica. On je stražar. Skrbi za varnost rodu. Zabrlizga. Čez nebo zdrsne senca. Orel. To je njihov smrtni sovražnik. Svizci se razbeže po luknjah.

Srečanje:

Rok zagleda v daljavi na grebenu sedla med vrhovoma gore silhueto starega Klemena. Oglesi se mu: »Ohej! Oooheej!«

Klemen se mu odzove. Spušča se na stezo in dobita se v meji zadnjega drevja nad kočo. Pove mu, da je prišel nad petelina. Klemenu se razleze obraz in veselo si streseta roke. »Dobro pojo! Zdaj so jim pa že odmrznili kljuni,« pravi Klemen in oba sta zadovoljna.

(Se nadaljuje)

Gospodarjenje z divjimi prašiči v Evropi

Prevod in priredba — Blaž Krže

Generalna skupščina Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi (CIC), ki je zasedala od 23. do 27. maja 1976 v Bruslju, je razpravo namenila tudi gojitvi divjih prašičev v Evropi.

Objavljamo povzetek razprave poljskega raziskovalca dr. Zygmunta Pielowskega, še zlasti zaradi sorodnosti nekaterih naših domačih problemov in spoznanj. Objavljen je bil v nemški reviji »Wild und Hund«, št. 5-1976.

Uredništvo

Divji prašiči se danes nahajajo po vsej Evropi, z izjemo Velike Britanije in Skandinavije. Najštevilnejši so v centralnih in jugovzhodnih področjih kontinenta. Razmeroma veliki letni odstrel v zadnjem času, kot npr. v Nemški demokratični republiki (65 000), Zvezni republiki Nemčiji (42 000), na Poljskem (33 000), potrjujejo številnost te divjadi. Tudi na Balkanu, zlasti v

Bolgariji in Romuniji, se številnost v zadnjih letih močno povečuje. Ta ugotovitev pa velja še za nekatere druge dežele, tudi za Jugoslavijo.

Znana, a še vedno zanimiva je ugotovitev, da sta značilnost populacijskih gibanj divjih prašičev izredna stopnja prirastka in prilagodljivost spreminjajočim se pogojem okolja. Tako sta se npr. v NDR zadnjih pet let številčnost in odstrel divjih prašičev podvojila, kar pri njih sodi v optimum lovskega gospodarjenja. V Bolgariji so okrog leta 1950 zmanjšali številčnost divjih prašičev na okrog 3 do 4 tisoč. Nova gojitvena politika pa je tudi tam prispevala k povečanju števila, saj je bilo leta 1960 ocenjeno na 12 700 in leta 1974 celo na 38 000.

Na Poljskem pa je prav obratno. Že od leta 1970 dalje si s povečevanjem odstrela prizadevajo prilagoditi prirastek zmogljivostim okolja. Navedeni primeri kažejo, da je možno tudi v drugih evropskih državah, z izjemo severne Skandinavije in severnih področij Sovjetske zveze, z lahkoto povečati populacijsko gostoto te divjadi.

Skupni letni odstrel divjih prašičev v Evropi (vključno SSSR s približno 50 000) je okrog 230 000, kar divjad te vrste številčno uvršča na drugo mesto parkljaste divjadi Evrope, takoj za srnjad. V srednji in vzhodni Evropi skoraj ni lovišča, kjer ta divjad ni zastopana, vsaj občasno, in skoraj ni lovca, ki ne bi lovil tudi divjad te vrste. Če pri tem upoštevamo, da je lov na divje prašiče zelo privlačen in razburljiv, vključno z možnostjo, da lovec pride do zelo cenjene trofeje ter da v nekaterih državah delež divjih prašičev v skupni »produkciji mesa uplenjene divjadi« dosega 40 in več odstotkov, lahko ugotovimo, da je v velikem delu Evrope divji prašič ena izmed najpomembnejših vrst divjadi.

Lovec pa z divjimi prašiči nima samo veselja. Škode, ki jih ta vrsta

povzroča na poljskih kulturah, so pogosto zelo občutne. S tem nastajajo ekonomski, a tudi širši družbeni problemi, za katere je slej ko prej odgovorno lovstvo.

Primer na Poljskem kaže, da tega problema ne gre odpravljati samo z odstrelom. Kljub temu, da so številčnost divjih prašičev močno zmanjšali, pa s tem še zdaleč in niti sorazmerno niso preprečili škod. Iz tega sledi, da samo z zmanjševanjem števila odločilno ne prispevamo k zmanjševanju škod, pač pa se je tega treba lotiti s kompleksnimi ukrepi, vključno z biotehničnimi deli, o katerih imamo že precej izkušenj in literature.

Novejša znanstvena spoznanja kažejo, kateri so najpomembnejši biološki in ekološki aspekti na izkoriščanje okolja pri gojitvi divjih prašičev in s tem posreden in neposreden vpliv na povzročanje škod. Najpomembnejši sta starostna in spolna struktura in iz tega izhajajoča prostorska razporeditev posameznih populacij. Socialni odnosi in vedno bolj izstopajoča biološka prilagodljivost divjih prašičev, tudi v nenajboljših pogojih okolja, pogojujejo vse občutnejše širjenje te divjadi v kulturni krajini.

Po drugi strani je k temu veliko prispeval človek z neposrednimi vplivi oz. s spreminjanjem okolja. Uvajanje modernega kmetijstva pomeni za divje prašiče boljše življenjske pogoje (monokulture), prvotno okolje divjih prašičev — gozd pa postaja zanje vse bolj rekreacijskega pomena. Vse to so realnosti našega časa in jih navažam predvsem zaradi tega, ker jih mora sodobno lovstvo, upoštevajoč divjad vseh vrst, vzeti na znanje in jih upoštevati pri novih načinih gojitve. Izhodišča za graditev temeljev sodobnejšega gospodarjenja z divjimi prašiči so tri:

1. Divji prašiči so neločljiv sestavni del gozdne biocenoze in imajo pozitiven vpliv na prirastek lesne mase. Pri tem je ta vpliv tem večji, čim večji je delež preritih tal (uni-

čevanje škodljivcev v zemlji).

2. Divji prašiči so dragocen prispevek k »produkciji mesa uplenjene divjadi«, z vidika lovca pa atraktivna divjad. Maksimalno izkoriščanje teh dveh dejstev je torej ekonomsko in lovsko utemeljeno.

3. Z izvajanjem lova moramo stalno spravljati v ravnovesje navedena dva elementa z višino škod.

Na Poljskem so že pred leti v raziskovalnem programu obdelali nalogo »Biološki temelji zmanjševanja škod od divjih prašičev«. Nekaj najpomembnejših ugotovitev:

Na območju 21 gozdnih uprav so preiskali pogostnost nastalih škod po posameznih mesecih, ki so, kot vemo, najizrazitejše v poletnih mesecih. Škode od maja do septembra so odločilne za višino celoletnih škod.

Nadaljnja raziskovanja so pokazala, da divji prašiči prek vsega leta, še zlasti pa poleti, radi jemljejo v gozdu položeno hrano. To je pogojeno tudi s tem, ker populacije divjih prašičev prav poleti, predvsem z novim prirastkom, kvantitativno pridobivajo največ. Mladiči rastejo hitro in porabijo dosti hrane, pa tudi starejše živali si v poletnem času izboljšujejo kondicijo. Iz tega je razumljiv sklep, da velike poletne škode niso samo zaradi razpoložljive hrane po njivah, pač pa tudi povečana poraba hrane. Razen tega imajo prašiči kot predvsem nočne živali v tem času razmeroma malo časa za prehranjevanje, saj je treba lakoto potešiti v kratkih poletnih nočeh, to je pa razumljivo najlažje na prehrabeno bogatih, obdelanih površinah.

Nadalje so neposredno opazovali označene (markirane) živali in ugotavljali dnevni ritem in intenzivnost prehranjevanja. Krmišča so prašiči intenzivno obiskovali vso noč, v predelih, ki niso bili vznemirjeni od človeka, pa tudi dopoldne in pozno popoldne, še pred sončnim zahodom. Vsako krmišče so obiskovali drugi tropi, ki pa so pogosto

prihajali od enega na drugo krmišče. Odvisni od teritorialnih in socialnih odnosov so se posamezni tropi medsebojno preganjali. Toda posamezen trop je prenašal na krmišču tudi drug »znan« trop, vendar samo tega. Kak trop je ostal na krmišču tudi vso noč. Mnogo tropov, pa tudi posamičnih živali, se je v isti noči enkrat ali večkrat vrnilo na isto krmišče. Zato je nujno, da hrane ne polagamo le na enem prostoru ali več mestih, pač pa jo je potrebno raztrositi na kar se da veliki površini. Prašiči tako površino skrbno preiščejo in se medtem tudi manj vznemirjajo in dlje zadržijo na krmišču. Iz tega sledi, da lahko z ustreznim krmljenjem divje prašiče zadržimo prek vsega leta pretežno v gozdu.

Na osnovi opazovanj so nadalje ugotovili, da v tropih dosledno velja razvrstitev po stopnjah. Merjasci so več od svinj, lanščaki so svinjam podrejeni, povsem spodaj na tej hierarhični lestvici pa so mladiči. Podoben odnos obstaja med tropi. Tropi, katere vodijo starejše svinje, so po stopnji več kot tropi mladih svinj in lanščakov. »Domač trop« dominira nad tujim tropom ali posameznimi živalmi. Pri merjascih je telesna moč odločilna za razvrstitev po stopnjah, pri svinjah pa to vedno ne velja. Verjetno gre pri tem za psihične in druge še ne dovolj proučene vplive. Vemo torej, da sta v populacijah prašičev socialna struktura in dominantnost soodvisni.

Biološka vloga divjih prašičev v gozdni biocenozi je odvisna od gostote naseljenosti in stopnje izkoriščanja okolja. Na številčnost divjih prašičev ima lov odločilen vpliv, prirastek (gledan kot načrtovana oz. dovoljena višina odstrela) pa je odvisen tudi od starostne strukture. Ta je pri enaki številčnosti populacije tem večji, kolikor je v njej večji delež starejših živali. Če odstrel izvajamo tako, da odstrelujemo predvsem prašiče, ki se še ne razmnožujejo, dosežemo lahko največjo izkoriščenost (torej tudi ekonom-

Izredna priložnost se je ponudila dr. Juriju Pesjaku v lovišču LD Boštanj, da je ujel v fotoaparat divjo svinjo, ki doji pujske

sko pomemben element) ob razmeroma majhni številčnosti.

Pri tem je skoraj nemogoče in neživiljenjsko predpisovati, kakšna naj bo gostota naseljenosti divjih prašičev v gozdovih različnih tipov. Zelo dvomljivo, pa tudi biološko neutemeljeno je vnašati kakršnekoli recepte, še zlasti, ker vemo, da je vsak gozdni kompleks, tudi s stališča divjadi, biološko specifičen, ki mora biti z vidika okolja in ekonomike obravnavan ločeno.

Potrebno je ugotoviti, da razne kabinetne smernice o številčnosti 2 do 10 prašičev na 1000 ha biološko niso sprejemljive in jih je treba z vidika populacijske teorije zavračati. Če je populacijska gostota znižana pod spodnjo biološko mejo in zaradi tega ustrezni stiki med posameznimi živalmi niso zagotovljeni, je to seveda motnja v populacijskih odnosih in zmanjšuje razmnoževanje.

Raziskovalna skupina na Poljskem je, na podlagi poznavanja prehrabnih zahtev divjih prašičev in analize prehrabnih možnosti na enem hektaru tal mešanega gozda, ugotovila, da se v takem gozdu v

poletnem času lahko prehranjuje 83 prašičev na 1000 ha, v zimskem času pa samo 17. To izračunanje temelji na dnevni potrebi zadovoljevanja po hrani, čeprav so divji prašiči tudi fiziološko sposobni, da dalj časa lahko živijo ob omejenih prehrabnih virih. Številčnost populacije prašičev je torej odvisna od prehrabne baze gozda in tudi od izkoriščanja okolja in njegovega spreminjanja s strani človeka.

Že samo ustrezno uravnavana starostna struktura populacije lahko pomembno vpliva na povečano izkoriščenje (penetracijo) gozdnih tal. Kot je bilo že poudarjeno, je za strukturo divjih prašičev dominantnost zelo značilna, izrazita pa agresivnost v odnosih predvsem med starejšimi živalmi. Zato z vzdrževanjem starostno višje strukture populacije, z močnejšim poseganjem med mladiče in lanščake, prispevamo k formiranju manjših tropov, k njihovi enakomernejši razporeditvi v prostoru in s tem k enakomernejšemu izkoriščanju okolja. Tako zgrajena populacija ima razen tega tudi bistven vpliv na selitvene pojave. Opazovali so markirane živali

in ugotovili, da tropi, ki jih vodijo svinje, v času od pomladi do jeseni v taki meri obvladujejo vsa najboljša pasišča in počivališča, da se morajo mlade ali drugače podrejene živali izseliti v neprimerna okolja. Posledica tega je, da se prašiči selijo, vključujoč njihov selitveni nagon, tudi 100 in več km daleč.

Končno iz navedenih spoznanj lahko potegnemo nekaj praktičnih nasvetov:

Krmljenje: V največ loviških hrane za divje prašiče ne manjka. Zaradi tega naj krmljenje v takih predelih ne bo ukrep za izboljšanje naravne prehrane, temveč dejavnik, ki naj prispeva k enakomerni prostorski razporejenosti divjih prašičev v gozdu in s tem k izkoriščanju okolja v posameznem dnevnem ciklusu. Takšno krmljenje naj torej divje prašiče zlasti odvrča od polj v kritičnih mesecih največjih škod. Krmiti je potrebno predvsem v poletnih mesecih, saj s tem prašiče obdržimo v gozdu. Načini krmljenja se seveda lahko ločijo v nekaterih podrobnostih. Velja pa naslednje osnovno pravilo:

Visoka preža v lovišču LD Kajuh
Foto M. Batistič

Krmiti je treba tako, da divje prašiče odvrčamo od polja, da prispevamo k enakomernejši porazdelitvi divjih prašičev po loviščih. S tem se prašiči navajajo k ritju v gozdu, posebno tam, kjer je nevarnost velikih razmnožitev raznih škodljivcev. Pri tem je važno tudi:

1. Krmiti je potrebno pričeti takoj, ko se spomladi odtajajo tla.
2. Na krmiščih v nobenem primeru ne bi smeli dovoliti odstrela.

Ureditve lovišč: Izvajamo predvsem naslednje ukrepe: povečujemo naravno prehrano v gozdu, pripravljamo posebne remize (goščave) in skrbimo za čim manjše vznemirjanje, zlasti na krmiščih. Odvrčamo in odganjamo prašiče od obdelanih kmetijskih površin z intenzivnim lovom in končno postavljamo ograje na meji — polje — gozd povsod tam, kjer je pritisk prašičev največji. Pogoji pa je, da tako ne ukrepamo le v posameznih loviščih, ampak na celotnem gojitenem območju, ki mora obsegati deset in več tisoč ha.

Lo v: Da uravnovesimo število, je potrebno odstrel uskladiti s prirastkom. Skladno z že ugotovljenimi spoznanji je potrebno težišče odstrela usmeriti na mlade živali (pri tem naj bi prevladoval ženski spol). Okvirna struktura odstrela naj bo: mladičev 60 %, lanščakov 30 %, starejših 10 %.

Kontrolni ukrepi: Za gospodarjenje z divjimi prašiči je potrebno stalno nadzorovati in spremljati njih število, starostno strukturo populacije in višino škod. Število najlaže in najzanesliveje ugotavljamo s štetjem sledov v svežem snegu. Zahteva se štetje najmanj dvakrat letno — prvič ob začetku zime, ko je načrt odstrela še možno popraviti, in drugič ob koncu zime, ko moramo dobiti podatke za načrtovanje v naslednjem letu.

Nekaj težje je ugotavljati starostno strukturo. Pri štetju sledov v snegu lahko le izkušeni lovci dokaj natančno ločijo štiri starostne razrede — mladiče, lanščake, starejše in kapitalne živali. To pa za ta namen zadošča. Ugotavljanje škod nam povzroča najmanj težav, saj se kmetje potrudijo, da je tudi najmanjša škoda registrirana.

Končno je potrebno odgovoriti še na vse pomembnejše vprašanje. Je škoda, ki jo povzročajo divji prašiči, res ekonomski problem za gospodarstvo države? Na Poljskem so mnogo razprav posvetili prav vprašanju, ki je navedeno v povzetku:

Na podlagi konkretnih raziskav so ugotovili, da 93 % škod na poljih povzročijo divji prašiči na štirih kmetijskih rastlinah. Skupno je to v državi letno okrog 50 tisoč ton krompirja in 13 tisoč ton ovsa, rži in pšenice. Podatki, ki so na videz zaskrbljujoči. Toda ali je škoda v resnici tako velika? V odnosu na celotno letino je to samo ena tisočinka! V zadnjih letih se je pa

sicer količina kmetijskih pridelkov večala 30-krat hitreje kakor škoda od divjadi.

Pri tem seveda ne gre zanikati dejstva, da divji prašiči zlasti v nekaterih področjih povzročajo občutne škode, ki po krajevem mnenju niso samo gospodarsko pomembne, ampak imajo tudi svoj družbeni in socialni vidik, češ da so prizadevanja in napor kmetov zelo prizadeti. Vendar, gledano širše, te škode gospodarsko niso bistvene.

Nadalje so na Poljskem izračunali, da zgolj plačilo škod znaša 0,35 % skupne vrednosti letne gozdne proizvodnje, ki je v zadnjih 10 letih letno narasla za 2,2 %. Nihče pa se še ni potrudil izračunati, koliko pri tem prispevajo divji prašiči s svojo pozitivno vlogo v gozdu. Neodvisno od tega je dohodek od uplenjenih divjih prašičev vsaj tolik, kolikor znašajo izplačila za škode.

V drugih deželah z velikimi staleži divjih prašičev je položaj najbrž podoben. Značilno pa je, da so povzročene in registrirane škode toliko večje, kolikor bolj je razdrobljeno kmetijstvo. Tako npr. v Nemški demokratični republiki s povsem kolektivnim, velikopovršinskim kmetijstvom plačana škoda v področjih z jelenjadjo in prašiči sedaj znaša okrog 10 % skupnih dohodkov za uplenjeno divjad.

Če pri tem upoštevamo še, da je lovstvo z biotehničnimi ukrepi sposobno škode od divjadi bistveno zmanjšati, potem tako imenovani »problem divjih prašičev« kmalu ne bo več bistveno vprašanje.

Po sezoni lova s šibrenico

Ludvik Marič

Ob koncu sezone lova s šibrenico večina lovcev razmisli, koliko je bil lov uspešen oziroma neuspešen, če so dobro zadevali ali slabo. Če se štejejo porabljene naboje in zadetke ter ugotovimo, da smo večkrat zgrešili kakor zadeli, potem je nekaj narobe z našo puško ali z našo strelsko sposobnostjo ali z naboji. Vzrok pa ni možen le eden, ampak jih je lahko več. Kot vestni lovci jih moramo poiskati in po možnosti tudi odstraniti.

Prva napaka je lahko neprimerna puška. Od vojne sem so si lovci povečini nabavili nove šibrenice. Pri tem so pa prenekateri napravili napako, ker so kupili puško bolj »od oka« in v skladu s svojo denarnico. Nove puške cenejšega razreda, na zunaj sicer dobrega videza, so izdelane strojno, brez drage ročne dodelave in z običajnimi $\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{4}$ zadržkami (čokoma). Šibre iz tako zoženo vrtanih cevi sežejo sicer bolj daleč, spada pa taka puška v roke dobrega strelca. Poprečen strelec s tako puško ne bo dosegel uspehov, ker je snop šiber preozek in zahteva točno merjenje. Dobro je, če se pri tem nekoliko spomnimo na zgodovino zadrge oziroma čokiranih cevi. Ob izumu zadrge so mnogi segli po puškah s čokiranimi cevema in večina je bila kmalu razočarana, ker z njimi niso dosegali dobrih rezultatov. Zadrge v ceveh so dali odstraniti ali pa so ponovno začeli uporabljati svojo prejšnjo šibrenico z valjasto vrtanimi cevema.

Le boljši in dražji fabrikati — puške imajo zadnje čase cevi vrtani: desno s četrtinsko in levo s polovično ali tričetrtinsko zadrgo, oziroma sta cevi vrtani po želji. Puške s takšnimi cevmi že od nekdaj in zlasti danes izdelujejo v Angliji, klasični deželi dobrih, a dragih šibrenic. Tudi na (evropski) celini zadnje čase puškarji oziroma tovarnarji za dodatno plačilo spremenijo zadrge po želji. Če niste ugotovili, da ste nadpoprečno dober strelec, potem si za lov kupite šibrenico, katere prva (pri bokaricah navadno spod-

nja) cev naj ima zadrgo $\frac{1}{4}$, druga pa $\frac{1}{2}$ ali $\frac{3}{4}$. Za športno streljanje — trap potrebujete puško z močno čokiranimi cevema, za športno streljanje — skeet pa puško s specialno »razpršilno« vrtanimi cevema. Sicer bi pa morali imeti za športno streljanje posebno orožje, kajti dobro orožje za lov je za športno streljanje le za silo dobro.

Pravijo, da cevi streljajo, kopito pa zadeva. Vse »konfekcijske« puške imajo enotno oziroma poprečno kopito, ki se strelcu prilega ali ne. Največkrat ne! Pri streljanju s šibrenico na lovu nimamo časa, da bi kopito premeščali na ramenu, kakor navadno to delamo pri streljanju z risanico. Če pogledamo okoli sebe, vidimo, da ljudje le nismo zgrajeni po normi. Prvi imajo daljše roke, drugi širša ramena, tretji daljši ali krajši vrat. Zato enako kopito ni za vsakega enako dobro oziroma enako slabo. Zadeva s kopitom je precej komplicirana, zato je najbolje, da v knjigi, ki podrobneje obravnava orožje, to poglavje natančneje preberemo. S šibrenico na lovu streljamo hitro in nimamo časa, da bi popravljali lego kopita na ramenu. Zato morajo cevi takoj, ko dvignemo puško k licu, meriti točno v cilj. To je pa le tedaj, če kopito ustreza zgradbi lovčevega telesa. Lažje je kopito prilagoditi telesu, kakor se navaditi na neprimerno kopito. Na enostaven način kopito preizkusimo tako, da si določimo točko — cilj na 10 do 20 m, se obrnemo proč, nato pa se hitro obrnemo proti določeni točki in že dvignemo tudi puško proti njej. Če je kopito ustrezno, bomo videli le 2 do 3 mm šibike ravno od očesa do cilja, kateri bo »sedel« na muhi ali čisto blizu nje.

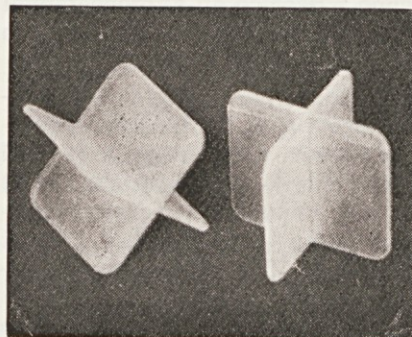
Če je muha proč od cilja, pod ali nad njim, če vidimo preveč šibike ali sploh ne, če šibika ne kaže od očesa naravnost v cilj, potem je kopito lovčevemu telesu neustrezno. Pogovorimo se z dobrim puškarjem, kakšno naj bo kopito naše puške: krajše, daljše, manj ali bolj

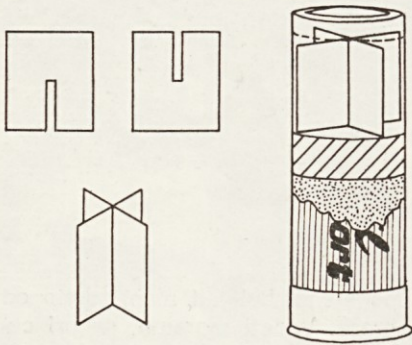
upognjeno, bolj ali manj zavito od obraza. Vedeti moramo, da pri cenejših šibrenicah zlasti kopito ni zavito od obraza, kar je kritično zlasti za starejše lovce z manj gibčnim vratom in za tiste, ki imajo kratek vrat, ali se ne morejo naginiti na stran ter tako hitro in pravilno pogledati po šibiki. Marsikateri lovec zavitosti kopita od obraza ne pripisuje važnosti, ker za to možnost sploh ne ve.

Ali pa ste že kdaj pomislili, da morate slabo streljate zaradi vašega vida? Ciljajoče oko naj bolje vidi kakor neciljajoče ali vsaj enako, ker boste sicer nehote merili z boljšim neciljajočim očesom, vendar mimo cilja. To seveda v primeru, če imate navado meriti z obema odprtima očesoma, da več in bolje vidite, da vidite plastično. Na ciljanje z odprtim očesoma se po možnosti moramo navaditi. To še posebno velja za športne strelce. Sicer pa mnogi streljajo z obema odprtima očesoma, a se tega ne zavedajo. Če ciljajoče oko slabše vidi od odprtega neciljajočega, je vid treba korigirati z ustreznimi očali. Očala na lovu pač niso najbolj zaželena, a so v sili zelo koristno pomagalo.

Tudi teža šibrenice je upoštevanja vreden element. Telesno šibak lovec naj uporablja lažjo šibrenico, do ca. 3 kg, in ne premočno polnjene naboje, močnejši lovec pa težjo, ker ima težja nekaj prednosti. Če so roke obnemogle ali ste sploh utru-

Plastični križni vložek iz francoskega cenika

Križne vložke lahko naredimo sami

jeni, potem pri streljanju ne bo uspeha.

Če ugotovimo, da nam puška kar dobro leži oziroma pade k licu, potem se vprašajmo, če morda naših slabih strelskih uspehov ni zakrivilo slabo strelivo. Ni nujno, da so naboji najdražji, le da so skrbno in zanesljivo izdelani. Najbolje je seveda, če vedno uporabljamo strelivo iste znamke in vrste z enakim učinkom, sicer bomo vsakič samo eksperimentirali. Kupimo večjo količino zanesljivih nabojev takrat, kadar jih dobimo! Če sami polnimo naboj, pazimo na dobre sestavne dele in zlasti na to, da uporabljamo smodniku primerno močne netilke. Če smodnik in netilke »soglašajo«, lahko ugotovi tovarna, lovec brez aparatur zelo težko. Zato ne uporabljajmo smodnika iz ene države, netilke pa iz druge! En dober naboj, ki stane več kakor dva slaba skupaj, je še vedno cenejši od obeh slabih, s katerima nismo zadeli oziroma streljane divjadi nismo pobrali!

A če so tudi naboji v redu, potem je krivda le na strelcu. Poskusimo pa še nekaj! Če imamo dobro prilagojeno se puško z nečokiranimi ali z le nekoliko čokiranimi cevema in kljub tej »pršenci« puški z dobrimi naboji ne zadenemo vsaj z vsakim drugim strelom, potem pa zares vrzimo šibrenico v koruzo in poskusimo z risanico ali s fotoaparatom! Pripomnim naj le, da s tako puško streljamo le do 25 m.

Če pa imamo močnejše čokirano šibrenico ($\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{4}$) pa lahko poskusimo še na način, ki ga je že pred vojno opisal v Lovcu (oktober 1935) Zvonko Kapetan. Med šibre vstavimo kartonski ali plastični križ, ki ob strelu šibre močno razprši. Zaradi takega križa bo sicer šlo v naboj nekaj manj šiber; zgoraj je

treba pustiti 4 do 5 mm tulca za dobro zarobitev. S takimi naboji lahko streljamo zelo uspešno tudi iz močno čokiranih cevi ($\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{4}$), vendar največ le na 20 do 25 m (okoli 30 korakov).

Križne vložke naredimo iz tanjšega kartona ali plastike (npr. iz škatle za čevlje), ker pač takšnih vložkov pri nas v trgovini skoraj gotovo ne dobimo. Odrežemo tako širok pas kartona oziroma plastike, da gre točno v tulec. Potem ta pas razrežemo na koščke take višine, da gredo v naboj od čepa do 4—5 mm pod tulčev rob (za zarobitev). Višina vložka je torej predvsem odvisna od debeline čepa. Potem vsak kosček kartona (plastike) po sredini do polovice prerežemo in po dva staknemo v križni vložek.

Najbolje, če take naboj (ki smo jih naredili ali kupili) preizkusimo na tarči. Silhueto jerebice naj zadenejo vsaj 4 šibre št. 12 (2,5 mm), silhueto zajca pa vsaj 5 šiber št. 8 (3,5 mm). Če zadene silhueto manj

šiber, razdaljo zmanjšamo. Naj nas ne moti kratka razdalja, saj se mora dober strelec s šibrenico izkazati predvsem na kratko razdaljo (kako zelo je to važno na nepreglednem terenu!). Taki »razpršilni« naboji se dobijo npr. v Nemčiji in Franciji. Menim pa, da to ni idealna rešitev, ampak zasilna. Poskusite pa le!

Na lov pojdemo vedno naspani, spočiti, sveži, gibčni in seveda tudi trezni, kajti sicer še tako dobra puška in še tako drago strelivo ne bosta pomagala!

Do prihodnje sezone za lov s šibrenico imamo še čas odstraniti pomankljivosti in napake, ki smo jih ugotovili in so bile krive lanskih neuspehov. Sicer naj pa puška v lovopustu ne visi zapuščena na klinu, ampak si jo čim večkrat obesimo na ramo in z njo v lovišče ali na strelišče na umetne golobe. Tudi na ta način si ohranjamo telesno kondicijo in strelsko sposobnost, ki nam bo potrebna za boljše uspehe v novi lovni sezoni.

Po lovskem svetu

»CHASSEXPO« V MARSEILLU

V sodelovanju s CIC (Conseil International de la Chasse et de la Conservation du Gibier) bo od petka, 27. maja, do ponedeljka, 6. junija tega leta, odprta velika mednarodna lovska razstava v Marseillu, pod imenom: »Chasseexpo Mediterranee«. Ob tej priložnosti se bodo v velikem francoskem mestu ob Sredozemskem morju zbrali predstavniki lovske organizacij vseh držav sredozemskega bazena, Črnega morja, Afrike in Azije na srečanju in izmenjavi svojih izkušenj ter za skupen dogovor o gojitvi in ohranjanju divjadi v času, ko je njen obstoj iz dneva v dan bolj ogrožen. Saj bo v času razstave hkrati tudi zasedanje skupščine CIC, ki povezuje lov-

ske organizacije nad 50 držav, od Argentine in vse do Mongolije.

Na tej prvorazredni lovski razstavi bo 14 držav udeleženk, vsaka v svojem paviljonu, predstavilo lov-

chasseexpo
MEDITERRANEE

stvo svoje dežele. Vsaka na svoj način in glede na svoje posebnosti. Tako tudi Jugoslavija z 280 m² razstavne površine. Ločeno, v konkurenci med državami udeleženkami, bodo razstavljene vrhunske lovske trofeje evropske divjadi in posebej trofeje čezmorske divjadi. Razstava trofej bo najbolj nazorna sinteza lova in prikaz doseženih uspehov v različnih deželah pri gojitvi divjadi. Na razstavi bodo imeli svoje paviljone tudi industrija in trgovina lovskih potrebščin ter pripomočkov in lovski turizem. Vse to bo velika paša za oči in učinkovita spodbuda rahlih skomin.

V razstavnih dneh se bodo zvrstile tudi številne druge prireditve: nastopi lovskih folklornih skupin raznih dežel, tekme v streljanju, razstava upodabljalne umetnosti z lovsko motiviko, razstava fotografij ipd. Tudi velika mednarodna razstava lovskih psov bo, 28. in 29. maja. Prireditelji računajo, da si bo lovsko razstavo ogledalo od 300 do 500 tisoč ljudi, v glavnem seveda lovcev iz mnogih dežel.

Gotovo bo ta enkratna prireditev zamikala tudi naše lovce. Povemo naj, da je organizacijo za izlet prevzelo podjetje »Kompas« iz Ljubljane. Informacije pa daje tudi pisarna Lovske zveze Slovenije.

J. P.

NAFTA IN DIVJAD NA ALJASKI IN ŠE KAJ

Znani potopisec H. O. Meissner je objavil pred nedavnim v zahodno-nemškem časopisju vtise z večmesečnih potovanj po Aljaski, zahodnem podaljšku Severne Amerike, nam belcem odkrite leta 1741 po danskem pomorščaku Beringu. Kot zanimivost velja, da je to deželo Rusija prodala leta 1867 za smešno nizko ceno Združenim državam Amerike. Ta, kljub ostremu podnebj, bogati živalski in rastlinski paradiž, do prihoda iskalcev zlata skoraj nepoznan, doživlja v zad-

Medvedi ob cevovodu, po katerem teče nafta z daljnega severa Aljaske na jug

njem času velike spremembe. Vzrok: ogromni naftovod, ki povezuje bogata naftna polja daljnega severa z južnimi kraji Aljaske, od koder je možna neovirana ladijska plovba. Drobnna vrvica čez prostrano deželo jezer in gozdov, a vendar... Prisluhnimo!

Niso samo tehnične težave in zakonski predpisi botrovali počasni gradnji cevovoda. Največja ovira so bili številni protesti in zahteve vsekakor zelo vplivnih ameriških društev za zaščito okolja. Pravzaprav si ni težko predstavljati, da 1280 kilometrov dolga cev skozi doslej še nedotaknjeno prirodo lahko poškoduje ekološko ravnotežje. Cevovod in vzporedna cesta prerežeta Aljasko, šestkrat večjo od Jugoslavije, na dva dela. Ogromne črede karibujev (severnih jelenov) se ne bi mogle več seliti in to bi pomenilo njihov propad. Toda, tudi losi se selijo, rjavi medvedi in veliki grizliji, risi in volčje tolpe. V tisočletjih prilagojeno življenjsko ravnotežje bi se kaj lahko porušilo.

Zato so v projekt morali vključiti celo vrsto zaščitnih ukrepov, kar je gradnjo podražilo za dobro milijardo dolarjev. Več kakor sto strokovnjakov se je pri gradnji ukvarjalo samo z varstvom narave. Preiskovali so tla, zaščitili drstišča lososov, napravili številne nadhode in podhode za karibuje in še mnogo drugega.

Sedaj je cevovod narejen in nafta že teče z ledenomorske obale v Valdez ob Pacifiku. Čez tri gorske

verige, visoke do 1200 m, se plazi oljni črv, preleze po mostu reko Jukon in doseže cisterne v pristanišču. Sama cev, s premerom 160 cm, bi zlahka pogoltnila avtomobil fička in še kaj večjega.

Le kako reagirajo živali v naravi na tega ogromnega črva, nas zanima. Drugače, kakor so pričakovali! Črede severnih jelenov se le malo časa ustavljajo. Potujejo vzdolž cevovoda in se brez pomisleka poslužijo prvega prehoda. Toda pojavljajo se druge, nepredvidene težave. Prirojena radovednost živali, stiska za hrano in dejstvo, da je v okolici cevovoda lov prepovedan, napravlja živali zapupne. Približujejo se barakam, prihajajo v naselja in stikajo za hrano. Videl sem lose, postajajoče med avtomobili na parkirišču. Bele lisice obiskujejo ladje ob obali. Še huje: tudi rjavi medvedi stikajo po smetiščih in grizliji ter celo nevarni severni medvedi na Northslope že poznajo to navado. Živali so takó postale nadloga, da, celó nevarnost za naseljence. Odstrel predrznih medvedov pa bi sprožil val protestov, zato se je vlada odločila za prevoz omamljenih živali do 300 kilometrov daleč v divjino, a glej: prenekateri kosmatinec je bil že čez nekaj dni nazaj. Odločili so se za nov ukrep. Na postajah vzdolž cevovoda so postavili močnejše zaboje za smeti, varne pred medvedjimi šapami. Noben še tako tesen pokrov pa ne prepreči širjenja vonjav. V Valdezu je omenjeni pisec videl sladko-

snedneže veselo premetavati zaboje za odpadke po ulicah. Baje bodo sedaj zaboje privezali z verigami... Risi, lisice in celo volkovi se plazijo okoli vogalov.

Vse to se zdi zelo idilično, toda blagoslov nafte je prinesel s seboj še mnogo nevarnejše posledice za živalski svet: blagostanje domorodcem. S sklepom vrhovnega sodišča ZDA so dobili Indijanci in Eskimi kot odškodnino za naftna polja in gradnjo cevovoda več milijard dolarjev. Večji del teh sredstev je namenjen splošnim potrebam, nekaj pa dobe neposredno kot osebno odškodnino domačini, ki jih je skupaj z mešanci okoli 70 000.

Medtem ko je lov belcem, posebno tujim gostom, zelo omejen, uživajo domačini pravico na »subsistence hunting«. To pomeni, da lahko love in ribarijo, kar in kolikor hočejo. Dokler so lovili divjad le za svoje potrebe, za porabo ali prodajo, je še šlo, toda danes pobijajo za zabavo. Meissner je slišal, da so trije poldorasli Eskimi pobili na sedlu Anaktuvuk v enem dopoldnevu 200 jelenov. Lovino so pustili ležati...

Konec uporabe pasjih vpreg in njih zamenjava z motornimi sanmi sta pomenila najprej zmanjšan odstrel karibuev, ker se je zmanjšala potreba po pasji hrani. Toda kmalu se je razvila vožnja s hitrimi sanmi v uničujočo zabavo. Skozi do nedavna redko obiskane pokrajine divjajo moderno opremljeni lovci in pustošijo. Pred sedmimi leti so zaščitili volkove. To je privedlo do decimiranja čred karibuev. Cenijo, da je od nekdanjih 200 000 jelenov komaj še četrtina in – še slabše – letni prirastek je padel na komaj 10%.

Zopet dokaz, kako posegi v naravo sprožijo verižno reakcijo problemov in često nepredvidene posledice.

Človek ne bi verjel, a ta divje romantična dežela je sedaj bolj

zapuščena kot kdajkoli prej. Kako je to možno kljub nafti in cevovodu? Preprosto! V Anchorage, največjem mestu dežele, se je število prebivalcev v zadnjih desetih letih podvojilo. Tako živi sedaj v njem več kakor polovica vseh prebivalcev Aljaske. Prištejemo še štiri večja naselja: Fairbank, Juneau, Sitka in Valdez, pa imamo tri četrtine vsega prebivalstva v petdeseti državi ZDA. Ostanek, okoli 60 000 ljudi, pa naseljuje 1,52 milijona kvadratnih kilometrov komaj dostopne divjine, torej en prebivalec na 25 km². (Primerjava: na površini SR Slovenije bi živelo pri takšni naseljenosti 800 ljudi.) Hitri rasti mest pa niso vzrok prišleki, ampak pobeg domačinov z dežele. Privlači jih ugodje civilizacije.

Aljaska je velika. Več kakor tri milijoni jezer pokriva »Prostrano deželo«, kar pomeni beseda »Aljaska« v indijanskem jeziku athabasca. In vsako teh jezer ima vsaj 6000 m² površine. Aljaska ima več naravnih parkov kot druge zvezne države skupaj. Tako so npr. v obalnih vodah zaščiteni vsi morski se-

salci. Včasih tako preganjane severne medvede smejo loviti samo še s pasjo vprego Eskimi ali drugi lovci v njihovem spremstvu. Takšen lov pa je težaven in nevaren, poleg tega so pa pasje vprege že redkost. Posledica: severni medvedi se zopet močneje množe. Na Pribiloff otokih živi zopet okoli dva milijona tjunjev. Pred tridesetimi leti se je govorilo o izumrtju izredno lepih morskih vider. Leta 1958 pa so odkrili še nekaj teh živali in ob primerni zaščiti se je stalež zopet povečal na 60 000. Tudi naselitev moškatnega goveda z Groenlandije na otok Nunivak je uspela.

Sploh so tu »transplantacije« z živalmi uspešne. Na Kodiak otokih so npr. naselili bobre. Isto se je posrečilo s snežno belimi Dall ovci, vidrami, kunami in celo z vevericami. Prazna področja sploh naseljujejo z raznimi živalmi. Pri tem ima veliko zaslug Ray Hammond, guverner Aljaske, svoje čase vodja lovskih vodičev. Kot pravi lovec je tudi on velik ljubitelj divjadi in izkorišča svoj politični vpliv za dobrobit živalskega sveta.

Aleksander Pajtler

Narisa Jurij Mikuletič

O GAMSIH NA AVSTRIJSKEM ŠTAJERSKEM

V reviji Der Anblick, št. 8/76, ing. Pott obravnava odstrel gamsov, ki so ga po novih smernicah o povečanem odstrelu prvič izvajali v lovskem letu 1975/76. V tem letu so na avstrijskem Štajerskem uplenili: 1938 kozlov, 2124 koz, 190 kozličev in 295 kozic, skupaj 4548 gamsov, kar je 14,2 % glede na pomladanski stalež 32 000. Po spolih: 42,6 % kozlov, 46,7 % koz in 10,7 % mladičev. Ti podatki se od odstrela gamsov v drugih deželah Avstrije razlikujejo in so zelo zanimivi. Osebnost imam k takemu odstrelu določene pomisleke. Odstrel 46,7 % koz, torej 4 % več kakor kozlov, je sicer možen le v primeru preštevilne

Madžarska panonska srnjad, le 20 km severno od Subotice. Na film jo je ujel dr. L. Studinka v aprilu, ko stari srnjaki že ogulijo rogovje, pri mladih pa je še kosmato

populacije in zelo nepravilnega spolnega razmerja v korist koz, kar pa je zelo težko zanesljivo ugotoviti. Podatki tudi kažejo, da je bil nekaj večji odstrel še vedno v okviru možnosti, od 8 % do 15 % glede na pomladanski stalež. Menim, da je treba upoštevati dognanje, da v primeru, če streljamo polovico kozlov in polovico koz, že posegamo v spolno razmerje na škodo koz. Dognano je namreč, da narava sama izloči pri vseh divjih živalih več samic kakor samcev.

Dalje, če primerjamo število uplenjenih koz (46,7 %) z odstrelom mladičev (10,7 %), ugotovimo, da je bilo 70 % uplenjenih koz brez mladičev, le 30 % koz pa se pokriva z odstrelom mladičev. Nerazumljivo je, kako je možno, da je bilo uplenjenih koz, ki niso vodile mladičev, kar 70 %! Odstrel v letu 1975 pa le ni bil tako občutno drugačen kakor prejšnja leta; o tem pričajo podatki v Der Anblick: v letu 1974 10,9 %, v letu 1975 pa 14,2 %, razlika je torej le 3,3 %.

Podobno velik prirastek, kakor ga predvidevajo nove smernice ing. Kotulinskega, utemeljuje tudi znani strokovnjak o gamsih Rolf Henüg, ki pravi: Pri pomladanskem staležu 100 gamsov v spol. razmerju 1 : 1 ima poprečno 12 koz po 2 mladiča, 20 koz po 1 mladiča (skupaj 44), 18 eno- in dveletnih koz še ni oplo-

jenih oz. so brez mladičev. Od tega je poprečno 22 samic in 22 samcev. Pogine jih tretjina pri porodu in kmalu po porodu, drugo tretjino vzame prva zima, v najboljšem primeru pa ostane tretjina, to je 14,6 % od pomladanskega staleža. Pri vsem tem je upoštevati razne elementarne nezgode v določenih obdobjih, ki zdesetkajo populacije. Stalež te divjadi se je v zadnjem času na splošno povsod povečal, kar pa v bistvu ni zasluga lovcev, marveč zelo ugodne zime zadnjih let, ko je bila naravna selekcija šibkejša.

Ing. Pott navaja, da je poprečna starost uplenjenih gamsov nizka. Trdim, da je temu vzrok prevelik odstrel eno- do štiriletnih živali. Gamsi, ki so preživeli prvo zimo, so po dr. Schröderju najbolj zdrave in odporne živali in niso še podvržene raznim akutnim obolenjem. Zato bi jim morali kot bodočim plemenjakom in plemenjakinjam prizanašati. Temu se približujejo tudi nove smernice ing. Kotulinskega, v katerih predvideva odstrel od 10 do 20 %.

Navedeno narekuje, kako naj po smernicah ing. Kotulinskega formiramo starostne razrede gamsov z ozirom na njihovo življenjsko dobo in razvoj. V III. razredu so gamsi od 1. do 4. leta (mladi), v II. razredu od 5. do 8. leta in v I. razredu

od 9. leta dalje. To bi bilo tudi v skladu z razpravo o gamsih v lovišču Brandhofer, objavljeno v Zeitschrift für Jägerschaft.

Pohvalno je dejstvo, da je bilo z ozirom na veliko število te divjadi ugotovljeno zelo malo garjastih gamsov: 49 ali 1 % od uplenjenih. V raznih poročilih in revijah sem zasledil različna mnenja raznih piscev o gojitvi, razvoju in odstrelu te divjadi. Menim, da bi bilo koristno priti do vsem skupnega cilja, ki je: zagotoviti obstoj in ustrezen razvoj te lepe gorske divjadi. Zavedati se je treba, da se življenjski pogoji gamsov kljub vsemu z ozirom na razvoj civilizacije slabšajo. Zato pri nadaljnjem razvijanju teorij in ukrepov mimo tega ne moremo. V interesu divjadi je, da združimo vse naše sposobnosti in znanje v njeno korist, saj gamsi za zdaj še niso nikomur v napotje in ne povzročajo nikake škode. Takega mnenja je tudi ing. Pott. Prepričan sem, da bi v taki akciji rad sodeloval tudi on s svojim znanjem in izkušnjami. Osnova vsem prizadevanjem pa naj bi bila najnovejša strokovna knjiga o gamsu, ki sta jo napisala dr. Knaus in Schröder. Njuni pogledi so usklajeni z naziranjem strokovnjakov Fuschlbergerja, Grudschwitza, Henüga in drugih.

Miloš Kelih

Lovski oprtnik

Naboji s kroglo »Nosler«

Naši lovci uporabljajo tudi naboje s kroglo »Nosler«, ki jih izdeluje avstrijska tovarna Hirtenberg. Konstrukcija krogle »Nosler« je prikazana na sliki. Spada v skupino krogel, ki se ob zadetku ne razletijo. Krogla »Nosler« je sestavljena iz kompaktne plašča, ki je iz dveh strani zapolnjen s svinčnim jedrom. Prvi del plašča se po stopoma odebeljuje, kar po-

meni, da se krogla odpira sorazmerno z velikostjo odpora, ob katerega zadene, srednji kompaktni del plašča pa preprečuje, da se krogla ne razleti in da ohrani prebojno moč. Iz navedenega sledi, da spada krogla »Nosler« po načinu delovanja v isto skupino kakor krogla ABC.

V trgovini LOVEC v Ljubljani so v prodaji naboji kalibrov $6,5 \times 57$, $6,5 \times 57 R$, 7×57 , $7 \times 57 R$, 7×64 in $7 \times 65 R$. Da bi imeli lovci tudi za navedeno municijo nazoren pregled lastnosti nabojev, objavljam kot dopolnilo k diagramom v svojem članku »Zmogljivost lovskih risanic«, LOVEC, št. 6 — september 76, tudi diagram o delovanju nabojev s kroglo »Nosler«. Žal so bili dosegljivi le podatki za kaliber 7 mm.

Podatki v diagramu, ki so navedeni v oklepaju ($7 \times 57 R$ in $7 \times 65 R$) ter označeni s črtkano črto, so za naboje prelamač. Iz podatkov je torej moč razbrati, da je municija za prelamače nekoliko slabše polnjena.

J. Hlebanja

Popravki k članku

»Zmogljivost lovskih risanic« (Lovec LIX, št. 6, stran 165)

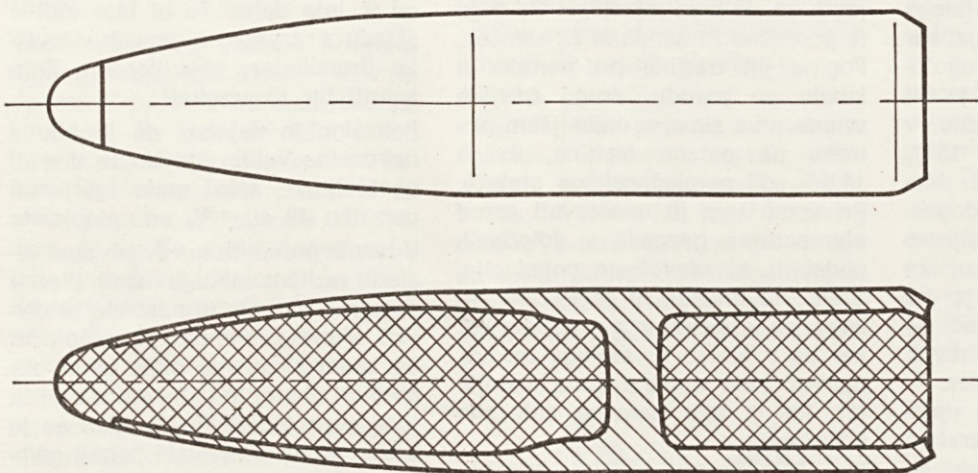
Na 168. strani, 3. stolpec, zadnja vrsta: piše 400 mm, pravilno 400 m.

Na 169. strani, 3. stolpec, 15. vrsta: piše $14^0 C$, pravilno $4^0 C$.

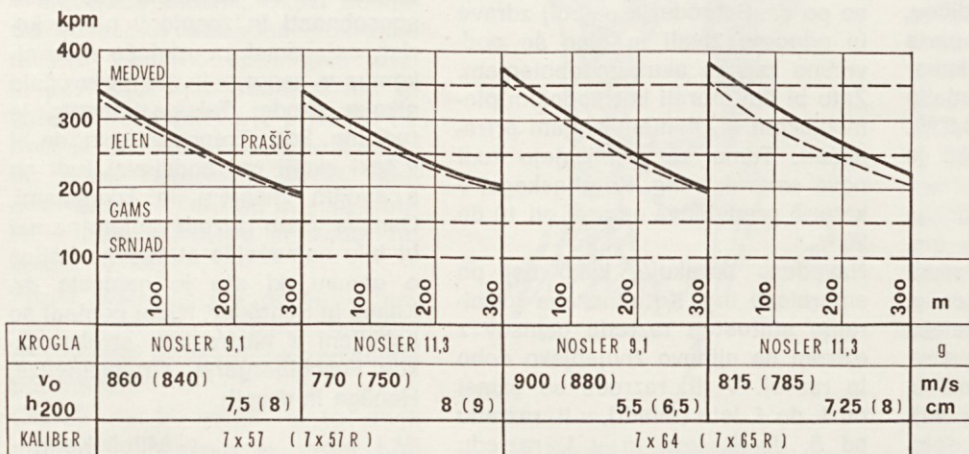
Na 170. strani, 2. stolpec, 6. vrsta: piše 5 kpm = 1 konjska moč, pravilno 75 kpm = 1 konjska moč.

Avtor

Konstrukcija krogle »Nosler«

Zmogljivost nabojev s kroglo »Nosler«

Še o čopu kot trofeji

Z velikim veseljem in zanimanjem sem v Lovcu, št 9/76, prebral prispevek Miloša Kelih, ki bralcu predločuje gamsov čop kot trofejo ter opisuje postopek, kako naj si lovec uplenitelj tak čop pripravi; lovec ima s tem priložnost več, da pokaže svoj odnos do uplenjene divjadi, lovskih šeg in navad.

Že nekaj časa, zlasti pa po objavi omenjenega članka, moji lovski žilici ne da miru dejstvo, da razmeroma malo slovenskih lovcev, ki so uplenili divjega prašiča, nosi na svojem klobuku čop iz njegovih ščetin. Čop iz ščetin divjega prašiča je prav tako lep kakor gamsov ter kot trofeja enakovreden.

Mnogi naši lovci, uplenitelji divjih prašičev, bi si lahko naredili čop iz prašičevih ščetin. Ponavadi pa si uplenitelj in posamezni lovci, ki so sodelovali na uspešnem lovu, iz kože uplenjenega prašiča napulijo nekaj ščetin ter si jih zataknejo za klobuk. Le-te se s klobukom kmalu pogubijo oziroma jih lovci razdelijo lovskim začetnikom, ki občudujejo ščetine z več vrhovi. Po nekaj letih oziroma že prej pa o njih ni več sledu.

Lovec ne upleni divjega prašiča na vsakem lovu. Tisti, kateremu se Diana nasmehe, naj njeno naklonjenost spoštuje. Spoštuje pa naj tudi trofejo. Trofeja niso samo čekani, nagačena glava ali ustrojena koža. Če se je uplenitelj odločil, da mu bo preparirana koža krasila tla ali steno lovske sobe, bi bilo seveda nepravilno, da bi jo poškodovali s tem, da bi pulili iz nje ščetine. Toda če naj plen s kožo vred prevzame odkupno podjetje, potem naj lovec ne pozabi na čop iz ščetin!

Čim starejši je prašič — merjasec in tudi svinja — tem mogočnejši bo čop. Tudi pujs v prvi zimski dlaki, ozimec, ima že dokaj močne ščetine za čop. Prašičev čop je trofeja in okras na lovskem klobuku. Dokazuje naj, da je lovec, ki tak čop nosi, divjega prašiča uplenil. Prašičev čop je pa lahko tudi trofeja med trofejami na steni.

izdelovanje prašičevega oziroma merjaševega čopa se najbrž ne razlikuje od izdelave gamsovega čopa. O tem nimam prakse. Kdor jo ima oziroma zna izdelovati tudi čope iz prašičjih ščetin, naj bi postopek opisal v našem glasilu, oziroma potrdil, da navodilo Miloša Keliha v članku »Gamsov čop kot trofeja« velja tudi za izdelavo prašičevega čopa.

Morda bi bil premisleka vreden predlog, da naj bi Lovska zveza Slovenije uvedla med obvezno praktično znanje lovskih tehnikov, lovskih čuvajev in celo lovcev ob opravljanju lovskega izpita tudi izdelovanje čopov (gamsovega, prašičevega, jelenovega, jazbečevega ipd.).

Ne bi se več dogajalo, da v lovskem bazenu (lovskogojitvenem območju), kjer letno položijo na ščetine nekaj deset divjih prašičev, prašičji čopi ne bi krasili lovskih klobukov. Nekateri lovski klobuki so dobesedno okovani z različnimi pločevinastimi značkami; v skromni manjšini so že lovci, ki za klobukom nosijo tradicionalne lovske trofeje, narejene iz delov lovske pravično uplenjene divjadi.

Dr. Vlado Kranjc,
LD Prebold

Vprašanja - odgovori

Odgovori pravno-statutarne komisije LZS na vprašanja o Zakonu o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč

1.

V. S. iz Idrije sprašuje, zakaj šakal (*Canis aureus*) in jelen (*Axis axis*) nista omenjena v 12. niti 13. členu zakona, medtem ko sta navedena v 10. členu kot divjad, in če ju je potemtakem dovoljeno loviti.

Pojasnjujemo:

V navedenem primeru gre verjetno za spodrselj zakonodajalca, ki pa vsaj nekaj časa še ne bo imel praktičnih posledic. Gre namreč za vrsto divjadi, ki je pri nas praktično ni in zato vprašanje ni posebno aktualno. Konstrukcija zakona je res ta, da 10. člen zakona navaja prosto živeče živali, ki se štejejo za divjad, medtem ko 12. in 13. člen določata režim lova in bi moral biti lov na divjad iz 10. člena opredeljen bodisi v 12., bodisi v 13. členu.

Na konkretno vprašanje, ali je to divjad sploh dovoljeno loviti, pa moramo odgovoriti negativno.

Pri reševanju tega vprašanja moramo upoštevati tudi 7. člen omenjenega zakona, ki določa, da je divjad dovoljeno loviti samo na način in s sredstvi, ki jih določa zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč. Ker za jelena aksisa in šakala ni določen lovni način oziroma režim, po naši oceni teh dveh vrst divjadi ne bi bilo mogoče loviti, tudi če bi ju imeli v lovišču.

Do enakega zaključka pride, če upoštevamo duh zakona, katerega glavni namen je varstvo in ohranitev divjadi.

2.

Na vprašanje J. Z., kako je treba razumeti določbo 4. alineje 49. člena Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč, ki določa, da je prepovedano loviti divjad ob velikih poplavih ali v visokem snegu. Konkretno: Kdaj je sneg tako visok, da je treba obvezno upoštevati prepoved lova?

Pojasnjujemo:

Smisel zakona, ki prepoveduje loviti divjad ob velikih poplavih ali visokem snegu, je v tem, da se divjadi, ki je v stiski, pomaga, ne pa lovi. Iz tega osnovnega namena je treba izhajati pri ocenjevanju, kdaj je za posamezno vrsto divjadi treba razumeti, da je »sneg visok«. Tu ne gre zgolj za zakonsko razlago, pač pa predvsem za oceno vsakega lovca s stališča lovske etike,

Velika sinica

Foto J. Bogataj

kdaj je treba divjad pustiti pri miru. Praktično to pomeni, da mora vsak lovec oceniti, kdaj je divjad v stiski. To pa je takrat, ko je bistveno omejena pri gibanju, pri prehranjevanju in pri drugih življenjskih navadah.

Če bo kdo v dvomih, ali gre za »visok sneg« oziroma za »veliko poplavo« v smislu zakona, ali ne, bo vsekakor najbolje ravnal, da divjadi ne vznemirja, ampak ji pomaga, če je to potrebno in v takem primeru mogoče.

3.

Na številna vprašanja, kako je treba razumeti drugi odstavek 69. člena Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč, pojasnjujemo:

Prav v zvezi s to določbo Zakona so se pojavila tolmačenja, češ da je lovska organizacija dolžna nabaviti vsa sredstva za zaščito poljskih in gozdnih kultur pred divjadjo oz. da je lastnik kmetijskih zemljišč dolžan uporabiti le tako pridobljena sredstva. Takšno tolmačenje je napačno.

Ta — drugi odstavek 69. člena omenjenega zakona — ne določa, kdo **mora nabaviti** zaščitna sredstva, temveč le, da lastnik kmetijskega zemljišča **mora uporabiti** sredstva, ki jih je za zaščito dobil od lovske organizacije, sicer izgubi pravico do odškodnine (glej tretji odstavek 71. člena

omenjenega zakona). Hkrati pa 35. člen in tretji odstavek 69. člena omenjenega zakona izrecno določata, da si morajo udeleženci družbenega dogovora iz 33. člena omenjenega zakona, zlasti kmetijske in lovske organizacije, **razdeliti** breme zaščite pred škodami od divjadi — torej tudi glede nabave zaščitnih sredstev.

4.

Številna vprašanja se nanašajo na dvojno članstvo. Omenjeni so primeri, da nekateri lovci z namenom, da bi še nadalje ostali člani v več lovskih družinah, iščejo izhod v »častnem« članstvu. Nekaj vprašanj se nanaša tudi na rok, do kdaj se mora vsak član odločiti, v kateri lovski družini bo ostal.

Odgovor: O tem je pravnostatutarna komisija razpravljala in bila enotnega mnenja, da se inštitut častnega članstva ne sme zlorabljati za to, da se obidejo določbe zakona o prepovedi dvojnega članstva. Častno članstvo v eni ali več lovskih družinah je sicer načeloma možno. Vendar je lahko samo izjema, nikoli pa pravilo. Zaradi tega komisija predlaga, da se v pravilih lovske družine določijo natančni pogoji za podelitev oziroma priznanje stasusa častnega člana, s čimer bi v veliki meri preprečili zlorabe.

Na drugo vprašanje pojasnju-

jemo: Glede na določbo 87. člena zakona se lahko tak član odloči kadarkoli, vsekakor pa do 31. decembra 1977.

5.

Člani LD Krško sprašujejo, kako bi mogli sodelovati pri odločanju o urbanističnih posegih v lovišče in kako bi pri teh odločitvah mogli zastopati svoje interese; kdaj in pod kakšnimi pogoji lahko zahtevajo odškodnino, če s takimi posegi nastane škoda v lovišču.

V obširni obrazložitvi pojasnjujejo, da se stalno zmanjšuje površina lovišča zaradi stanovanjske gradnje, gradnje tovarn, gradnje vikendov in podobno. Z urejanjem novih vinogradov in drugih kmetijskih površin za intenzivno kmetijstvo pa se spreminja biotop v škodo divjadi in lovskemu gospodarstvu.

Odgovor: Vprašanje je izredno aktualno, saj zadeva v zelo občutljivo področje, ki prizadeva med drugim tudi našo divjad, lov in lovsko gospodarstvo nasploh.

Hiter sodobni razvoj na vseh področjih, predvsem v prometu, pospešeni gradnji energetskih objektov, hitri urbanizaciji, graditvi sekundarnih bivališč, regulaciji vodotokov in pridobivanje novih kmetij-

skih površin za intenzivno kmetijsko rabo, vse to seveda slabša pogoje za življenje in obstoj divjadi. Po drugi strani pa je res, da je to nuja sedanjega časa in da upiranje temu razvoju za vsako ceno ne more roditi koristnih sadov. Seveda pa mora imeti tak razvoj svoje razumne meje. Upoštevati je treba, da vsak večji poseg človeka v naravo prinaša tudi negativne stranske učinke, zato mora biti tak poseg dobro premišljen.

V zadnjem času to spoznanje vedno bolj prihaja do izraza. Trudimo se ustvariti sistem, v katerem se usklajujejo različni interesi tudi pri urejanju in uporabi prostora za skupne človeške dobrine. Naši zakonski in samoupravni akti pa so usmerjeni prav v krepitev in poglobljanje tega sistema. Po obstoječi zakonodaji, oz. po obstoječem pravnem redu, v primerih, ko gre za poseg v naravo, ki ni protipraven, če je opravljen v skladu z veljavnimi predpisi (lokacijsko in gradbeno dovoljenje ipd.), lovska družina nima pravice do odškodnine za škodo, ki jo je utrpela zaradi takega posega. Samo v primeru protipravnih posegov v naravo bi lovska družina imela pravico do odškodnine za nastalo škodo. Stroški do-

kazovanja take škode pa bi seveda šli v njeno breme. Očitno je torej, da z odškodninskimi zahtevkom ne bomo bistveno popravili položaja. Zaradi tega se morajo lovci in lovske družine tesno povezovati, predvsem v okviru krajevnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti, zlasti kmetijskih-zemljiških skupnosti, da bi tam vplivali na oblikovanje take politike izrabe prostora, ki bi upoštevala tudi koristi lova in varstva narave. Le na tak način je treba poiskati skupen interes in v skladu s tem interesom usmerjati razvoj. Sicer bomo lovci ostali osamljeni in nemočni, v nevhvaležni vlogi, da se brezupno upiramo nečemu, kar je neizbežno.

Nakupovanje lovske municije v inozemstvu in prenašanje le-te čez državno mejo

Vprašanje:

Zgodi se, da član LD kupi lovsko municijo v inozemstvu, potem ima pa sitnosti pri prenosu le-te čez državno mejo. Naj navedem primer, da je član naše LD hotel nesti čez mejo 20 šibrenih nabojev. Obmejna milica

mu jih je zaplenila in izdala potrdilo o odvzemu, hkrati mu je tudi odvzela potni list in mu prav tako izdala potrdilo o odvzemu le-tega. Zanima me, ali obmejni organ lahko odvzame potni list, ker v zakonu o prehajanju čez državno mejo za tak prekršek ni take sankcije. Ali obmejni organ lahko zapleni šibreno municijo, ko jo je vendar v Jugoslaviji možno kupiti v vsaki trgovini z orožjem na podlagi orožnega lista? Prosim, da bi javno odgovorili v Lovcu, ker je zadeva aktualna za vse članstvo lovske organizacije.

F. P., LD Mozirje

Naše uredništvo je vprašanje posredovalo Republiškemu sekretariatu za notranje zadeve SRS, ki nam je poslalo tale odgovor:

Po 11. členu zakona o orožju (Ur. list SRS, št. 34/73) se strelivo za lovsko in športno orožje z gladko cevjo lahko nabavi na podlagi orožnega lista. Ta določba se ne nanaša na promet orožja in streliva prek državne meje. Promet orožja in streliva čez državno mejo je urejen z zakonom o prehajanju čez državno mejo in gibanju v mejnem pasu (v nadaljnjem besedilu: zvezni zakon) (Ur. list SFRJ, št. 6/73). Po 22. členu zveznega zakona mora imeti tisti, ki namerava prinesiti v Jugoslavijo strelivo, za to poprej dovoljenje za notranje zadeve pristojnega občinskega upravnega organa. Zvezni zakon tedaj govori o strelivu na splošno in pri tem ne dela nobenih izjem glede streliva za lovsko in športno orožje z gladko cevjo oziroma za lovske puške na šibre. Kolikor lastnik streliva oziroma tisti, ki ga prenaša prek državne meje, nima predpisanega dovoljenja, mu ga organ za notranje zadeve, pristojen za kontrolo prehajanja čez državno mejo, zaseže in na lastnikove stroške pošlje za notranje zadeve pristojnemu občinskemu upravnemu organu v nadaljnji postopek. Lastnik streliva ima po zakonu pravico, da v 15 dneh zaprosi navedeni upravni organ občine, da mu zaseženo strelivo vrne. V tem postopku bo

Tokrat ni spregovorila puška

Foto K. Mlinar

ta organ ugotovil, če je pro-silec upravičen do nabave takega streliva. Če ugotovi, da je upravičen, lahko vrne zaseženo strelivo. Ob ugotovitvi, da ni upravičenih razlogov, pa mora le-to od-vzeti. (Npr. — strelivo je pri-nesel nekdo, ki ni član lov-ske družine — ni lovec — ni-ma orožnega lista oziroma ga je vnesel z namenom pro-dajanja itd.).

Posameznik lahko prinese prek državne meje samo to-liko in take vrste streliva, za katero je bilo dovoljenje iz-stavljeno. Če prinese več streliva, pristojni organ za kontrolo prehajanja čez državno mejo strelivo zase-že in postopa, kakor da bi bilo strelivo prinešeno brez dovoljenja.

Jubilanti

Karel Polanc je 25. 2. 1977 praznoval svojo 50-letnico življenja. V lovske vrste se je vključil l. 1953. Ves čas svo-jega članstva je opravljal pomembne funkcije v UO LD. Bil je blagajnik, veliko let starešina, gospodar in predsednik gradbenega od-bora, sedaj je predsednik NO.

Na njegovo pobudo smo l. 1973 začeli graditi nov lovski dom na Kuplenovem. Grad-nja je sedaj v zaključni fazi. Ves čas gradnje je tovariš Polanc glavni organizator in skrbnik za ves potrebni ma-terial. Težave, ki so se po-javljale med gradnjo, je vedno znal odpraviti in čla-nom viliti poguma za uspešno nadaljevanje zastavljene na-loge.

Še in še bi lahko naštevali njegove zasluge, med dru-gim zlasti pri gojitvi divjadi. Delaven je tudi v družbeno-političnih organizacijah. Ve-liko je prispeval v NOB, saj je že kot 17-letni mladenič postal partizan in bil borec Koroškega odreda.

Jožko Sernc

LZS ga je odlikovala z zna-kom za zasluge, je pa tudi nosilec reda zaslug za na-rod in reda hrabrosti.

Dragi lovski tovariš, ob vsto-pu v tvoje drugo polstoletje ti iz srca čestitamo. Želimo ti obilo zdravja in zadovolj-stva na lovskih stezah.

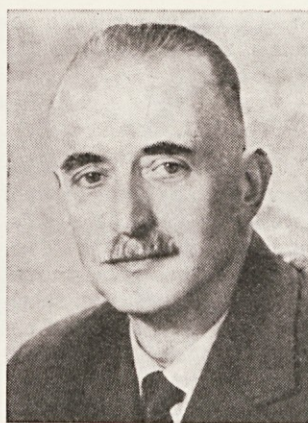
LD Strojna — S.

Jožko Sernc je 10. februar-ja 1977 slavil svoj 75. rojstni dan. Lovskih večšin se je učil v pohorskih revirjih pri svo-jem očetu, ki je bil zvest in pošten lovec.

Slovenskogoriške revirje pa je spoznaval kot sozakupnik in zakupnik pred drugo sve-tovno vojno. V gostišču »Lo-vec«, katerega lastnik je bil, se je zbirala večina lovcev lenarškega bazena (lovskogo-jitvenega območja), ki vsi zelo dobro poznajo Jožka, polnega prijetne vedrine.

Kot zaveden Slovenec je v času okupacije pomagal slo-venskogoriškim partizanom; njegov dom je bila javka akti-vistov in kurirjev.

Takoj po vojni je bil med po-budniki za ustanovitev naše LD, katere član je vseskozi. Veliko let je opravljal funkci-je v upravnem in nadzornem odboru LD ter nudil prostor v svojem lokalu za lovske sestanke in druge prireditve. Je tudi boter lovskemu pra-poru, ki ga je LD razvila ob svoji 30-letnici. Tedaj je tudi Jožko za svoje prizadevno de-lo dobil lovsko odlikovanje.

Dominik Tomažin

Dragi Jožko, ob jubileju ti želimo še veliko zdravih let, ravne cevi in dober pogled!

LD Lenart v Slov. goricah in člani lenarškega lovsko-gojitvenega območja

Dominik Tomažin, zaslužni lovec in ljubitelj narave, je 13. 7. 1976 praznoval svojo 70-letnico. Rodil se je v ru-darski družini v Trbovljah. Od tam se je leta 1937 odselil v Varaždin, kjer ga je zatekla vojna. Zaradi naprednega mišljenja in delovanja proti okupatorju je bil preganjan in zaprt. Po osvoboditvi je bil med ustanovitelji Lovskega društva Varaždin. V njem se je prizadevno udeleževal do selitve v Celje, kjer se je vključil v LD Šentjur in bil kot član upravnega odbora njen blagajnik nad deset let.

Kljub boleznim v njem ni usah-nila velika ljubezen do narave in njenih živali. Želimo mu še veliko lovskega zadovoljstva in še mnogo let — dober po-gled!

LD Šentjur pri Celju D. T.

Albert Valas, rojen 14. 4. 1907, je član LD Log pod Mangartom od leta 1948. Bil je dolgoletni tajnik LD, po-zneje gospodar. Sedaj je oskrbnik lovske kočice. Kljub visokemu jubileju še vedno sodeluje pri vseh gospodar-skih nalogah družine, še več, vedno je v prvih vrstah za

dobrobit naše divjadi, za nje-no pravilno gojitev in zgled mlajšim lovcem.

Ob njegovem 70. rojstnem dnevu mu iskreno kličemo še na mnoga zdrava in krepka leta ter da bi nas še dolgo razveseljeval s svojim prijet-nim humorjem.

LD Log pod Mangartom

Lovska organizacija

Pravilnik o podeljevanju lovskih odlikovanj

1. člen

Za izredne zasluge in za uspešno delovanje članov lov-skih organizacij pri varstvu, gojitvi divjadi ter pri uprav-ljanju lovišč Lovska zveza Slovenije ustanavlja in podeljuje naslednja odlikovanja:

1. red za lovske zasluge I. stopnje (zlati)
2. red za lovske zasluge II. stopnje (srebrni)
3. red za lovske zasluge III. stopnje (bronasti)
4. znak za lovske zasluge

2. člen

Red za lovske zasluge I. stop-nje podeljuje skupščina Lov-ske zveze Slovenije.

Red za lovske zasluge II. in III. stopnje podeljuje izvršni odbor Lovske zveze Slove-nije.

Znak za lovske zasluge po-deljuje komisija za odlikova-nja izvršnega odbora Lovske zveze Slovenije.

Odlikovanja se podeljujejo na pismeni predlog lovskih dru-žin, zvez lovskih družin, Lov-ske zveze Slovenije in orga-nizacij združenega dela s področja lovstva.

3. člen

Red za lovske zasluge I. stop-nje se podeljuje članom lov-skih organizacij in drugim za lovstvo zaslužnim osebam, ki so se prav posebno in vidno izkazale pri uresniče-

vanju namenov in nalog lovstva kot dejavnosti posebne družbenega pomena, pri uveljavljanju samoupravnih odnosov v lovskih organizacijah, pri varstvu in ohranjanju divjadi ter narave, in da so njihove zasluge trajne na kulturnem, ekonomskem, družbenopolitičnem, publicističnem ali organizacijskem področju lovstva v SR Sloveniji, Jugoslaviji ali drugih državah.

4. člen

Red za lovske zasluge II. stopnje se podeljuje članom lovskih organizacij in drugim za lovstvo zaslužnim osebam, ki so se uspešno uveljavile pri uresničevanju namenov in nalog lovstva kot dejavnosti posebnega družbenega pomena, pri uveljavljanju samoupravnih odnosov v lovskih organizacijah, pri varstvu in ohranjanju divjadi in narave ter da so njihove zasluge dolgoročne na kulturnem, ekonomskem, političnem, publicističnem ali organizacijskem področju lovstva v posameznih regijah ali SR Sloveniji.

5. člen

Red za lovske zasluge III. stopnje se podeljuje članom lovskih organizacij in drugim za lovstvo zaslužnim osebam, ki so se neposredno in uspešno uveljavile pri uresničevanju nalog lovstva kot dejavnosti posebnega družbenega pomena, pri uveljavljanju samoupravnih odnosov v lovskih organizacijah, pri varstvu in ohranjanju divjadi in narave ter da so njihove zasluge dolgoročne in uspešne pri gojitvi divjadi in pri organizacijskem delu v lovski družini in lovskogojitvenem območju.

6. člen

Znak za lovske zasluge se podeljuje članom lovskih organizacij in delavcem v lovskih organizacijah, ki neposredno delujejo pri graditvi in uveljavljanju samoupravnih odnosov v lovskih organizacijah, pri gojitvi divjadi v organizacijskem ali publicističnem delovanju na področju lovstva ali lovske kinologije

in ki to delo opravljajo s posebno zavzetostjo in daljšo dobo.

7. člen

Odlikovanja iz 1. člena tega pravilnika se podeljuje tudi lovskim organizacijam, organizacijam združenega dela, ustanovam, zavodom, družbenopolitičnim in drugim samoupravnim skupnostim na območju Jugoslavije in drugih držav, ki s svojo dejavnostjo neposredno ali posredno prispevajo k družbenemu razvoju lovstva kot celote.

8. člen

Lovske organizacije predlagajo kandidate za odlikovanje izvršnemu odboru Lovske zveze Slovenije prek komisije za odlikovanja, ki o predlogih za podelitev redov daje mnenje izvršnemu odboru oziroma skupščini Lovske zveze Slovenije. Predlogi lovskih družin za odlikovanja morajo vsebovati tudi mnenje zveze lovskih družin.

9. člen

Od podelitve znaka za lovske zasluge do predloga za podelitev reda III. stopnje isti osebi ozir. organizaciji mora preteči praviloma najmanj tri leta, od podelitve reda III. stopnje pa do podelitve reda II. stopnje prav tako tri leta, od podelitve reda II. stopnje pa do podelitve reda I. stopnje pa mora preteči najmanj pet let.

10. člen

Odklonitev predloga mora biti pismeno utemeljena. Predlagatelji imajo pravico ugovora na skupščino Lovske zveze Slovenije, če je bila odklonjena podelitev reda za lovske zasluge II. in III. stopnje, oz. na izvršni odbor Lovske zveze Slovenije, če je bila odklonjena podelitev znaka za lovske zasluge.

11. člen

Lovska odlikovanja se izročajo odlikovancem na slovesen način in sicer:

znak za lovske zasluge na zasedanju najvišjega organa lovske družine ali organizacije združenega dela, na po-

membnejših slovesnostih lovske družine ali višje lovske organizacije; red za lovske zasluge II. in III. stopnje na zasedanju najvišjega organa zveze lovskih družin, na pomembnejši slovesnosti v okviru zveze lovskih družin ali republiške lovske organizacije; red za lovske zasluge I. stopnje na zasedanju skupščine Lovske zveze Slovenije ali na pomembnejših slovesnostih republiškega pomena.

Odlikovance objavi glasilo Lovec.

12. člen

Red za lovske zasluge I., II. in III. stopnje nosi odlikovalec na levi prsni strani lovskega kroja tako, da je spodnji rob odlikovanja centimeter nad zgornjim žepnim robom, znak za lovske zasluge pa na levem zavihku.

13. člen

Lovska zveza Slovenije vodi evidenco o odlikovancih. Lovske družine in druge lovske organizacije so dolžne Lovsko zvezo Slovenije sproti obveščati o vseh spremembah, ki s tem v zvezi nastanejo.

14. člen

Ta pravilnik je sprejela skupščina Lovske zveze Slovenije na seji 25. septembra 1976. S tem preneha veljati pravilnik, ki ga je sprejel upravni odbor LZS 15. decembra 1973 in je bil objavljen v Lovcu, št. 7 — oktober 1974.

Predsednik skupščine LZS:
Lojze Briški l. r.

Pohod po poteh partizanske Ljubljane

Vsakoletne manifestacije ob dnevu zmage in prazniku našega glavnega mesta Ljubljane, 9. maja, v okviru prireditve »Po poteh partizanske Ljubljane«, sodijo s svojo vsebinsko in spominsko usmeritvijo med najbolj priljubljene ter množične slovenske prireditve.

Tudi lovci se že vrsto let v velikem številu udeležujemo manifestativnega pohoda »Po

poteh tovarštva in spominov«, na 10 km dolgi poti ob žici, ki je ločevala okupirano Ljubljano od drugega slovenskega ozemlja.

Množično udeležbo lovcev smo zabeležili zlasti v zadnjih nekaj letih, saj se je npr. leta 1975, ob 30-letnici osvoboditve, pohoda udeležilo 250 ekip lovskih družin oziroma okoli 750 lovcev. Mnoge zveze lovskih družin so udeležbo na pohodu skrbno organizirale. Tako so se npr. pohoda udeležile vse lovske družine Zveze lovskih družin Prekmurje in Zveze lovskih družin Ljubljana.

Veliko lovcev v lovskih družinah se zaveda, da je sodelovanje na pohodu skupno z drugimi delovnimi ljudmi iz delovnih organizacij, s študenti, učenci, pripadniki enot JLA in SLO, milice in drugih organizacij ter z občani kra-

jevskih skupnosti predvsem manifestacija naše čvrste odločnosti, da težko priborjeno svobodo branimo tudi za ceno lastnih življenj, če bi jo kdorkoli ogrožal. Zato bo tudi udeležba naših lovcev na letošnjem pohodu, zlasti še ker letos praznujemo 70-letnico slovenske lovske organizacije, najboljša potrditev te naše odločnosti in naše pripadnosti načelom naše socialistične samoupravne ureditve.

Vse člane lovskih družin, ki se želijo tudi letos udeležiti pohoda »Po poteh tovarštva in spominov«, obveščamo, da morajo najmanj tričlanska ekipo prijaviti Odboru za pohod po poteh partizanske Ljubljane, oziroma ekipa lahko prijavnico izpolni kar na startnem mestu. Podrobnosti o pohodu (startno mesto, čas itd.) bodo objavljene v dnevnem časopisju.

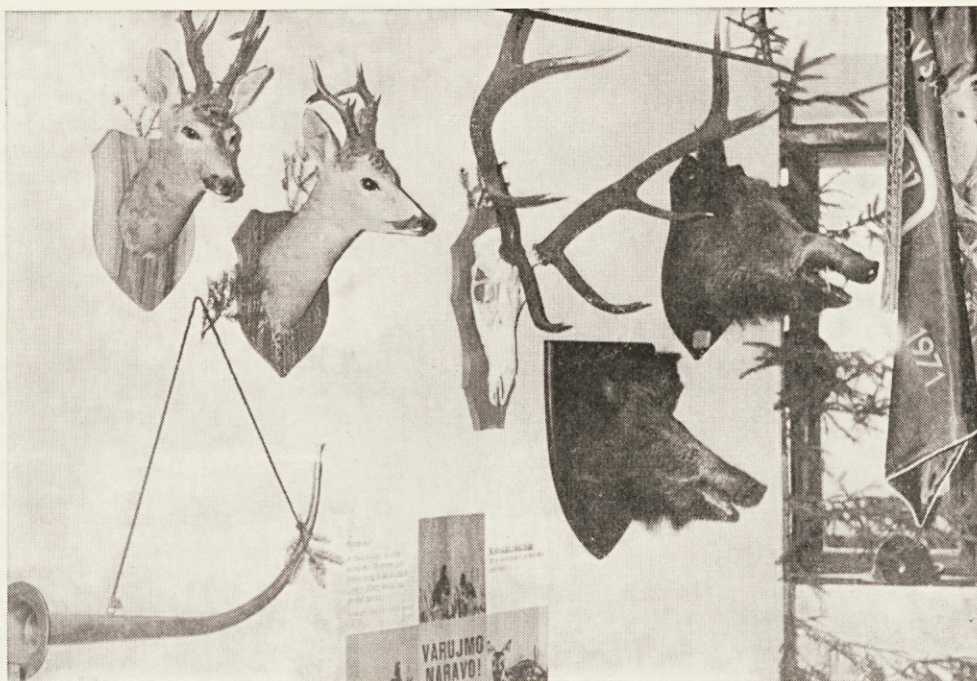
S. Brumec

Razstava v Sevnici

Lovske družine sevniške občine (Boštanj, Sevnica, Bučka, Studenec, Zabukovje, Loka in Tržišče) so priredile od 5. 11. do 10. 11. 1976 II. občinsko lovsko razstavo, v galeriji na sevniskem gradu. Pokrovitelj razstave je bila Zveza lovskih družin Posavje (Krško).

Pripombe in želje v knjigi vtisov na I. občinski lovski razstavi leta 1967 so nas spodbudile, da tudi v letu 1976, torej po devetih letih, organiziramo razstavo. Lovske družine sevniške občine skupaj štejejo 225 članov in upravljajo lovišča s 26 100 ha. Otvoritev razstave v predverju pod arkadami starega gradu (sevniški grad z znamenitimi freskami v Lutrovi kleti iz XV. stoletja) je bila za vse prisotne (200) enkratno doživetje. Ob zvokih lovskih rogov, ob lepo ubranih glasovih lovskega pevskega zbora LD Studenec se je začel kratek kulturni program. Slavnostni govornik je bil starešina LD Boštanj, ki je govoril o liku lovca, lovski etiki in o pomenu lovске razstave. Z razstavo smo želeli prikazati del našega dela in življenja v naravi, ki je nelovcu pogosto skrito v jutranjih meglicah in zastrto po sončnem zahodu. Želeli smo prispevati majhen delček k izobraževanju naše mladine, da bi spoznala našo favno in si tako obogatila znanje. Hoteli smo postati majhen kamenček v mozaiku skrbi in ukrepov za varstvo našega okolja in pokazati družbi dejavnost lovcev, ki so hkrati tudi pripravljeni vsak trenutek braniti svojo socialistično samoupravno skupnost.

Želimo, da bi naše delo pri varstvu in gojitvi divjadi družba pravilno vrednotila in da bi bil odnos naših občanov do lova in lovca objektivnejši. Družba in zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč postavljata pred nas nove naloge. Lov ni samo razvedrilo, zabava, šport ali zgolj gospodarska panoga. Lov je kulturni pojav, kakor je dejal Tone Svetina. Morda je najpravičnejše dojel lov znameniti pisec in lovec z mokriškega gradu, Gagerm:

Z druge razstave lovskih družin sevniške občine, novembra 1976

Foto dr. J. Pesjak

»Lov je gledanje, lov je pre-mišljevanje, lov je oddih, lov je pričakovanje, lov je hval-ležnost, lov je advent, lov je predvečer, lov je priprava in upanje, lov je pretveza za najzlahtnejšo, najpopolnejšo, poslednjo vseh dobrin — za samoto.«

Razstava je bila v štirih prostorih galerije na 150 m², v okviru praznovanja občinskega praznika sevniške občine. Razstavo si je ogledalo 3481 obiskovalcev, od tega 1913 otrok. Udeležba je torej potrdila, da je bila razstava uspešna.

Razstava je prikazovala življenje v gozdu, ob rekah in jezerih, na polju, v planinah. Razstavili smo 158 trofejev in 140 preparatov.

Za ilustracijo naj navedem, da je bil v 6 loviščih (ZLD Posavje-Krško in ZLD Zasavje-Trbovlje) ocenjen stalež

Razstavljeno rogovje je dokazovalo, da je v loviščih sevniške občine kvalitetna srnjad

LD Loče je 1. 8. 1976 slovesno razvila lovski prapor pred svojim novim lovskim domom

srnjadi spomladi 1976 na ca. 800, odstrel v tistem letu pa je bil 249. Zanimiv je odstrel divjih prašičev v teh 6 loviščih LD (Bučka, Sevnica, Boštanj, Zabukovje, Studenec, Loka): v letu 1975 — 28, v letu 1976 — 65. Vedno največ v lovišču LD Boštanj: v letu 1975 — 8, v letu 1976 — 22. V posebni sobi je bilo prikazano: razvoj srnjačjega rogovja in čekanov divjih prašičev ter vrhunske trofeje iz naših lovišč. Obiskovalci so bili posebno navdušeni nad panojem z najmočnejšimi čekani divjih prašičev, ki so dobili zlata in srebrna odličja. Posebna soba je bila namenjena varstvu okolja, lovski fotografiji, lovski literaturi in lovskemu strelstvu.

Vsi razstavni prostori so bili ozvočeni. Predvajali smo glasbo ter posnetke živalskih glasov. Občasno smo skupinam obiskovalcev prikazali tudi barvne diapozitive o življenju v naravi, posebno iz živalskega sveta. Vse prikazano so posneli člani sevnških lovskih družin. Naj navedem nekaj beležk iz knjige vtisov, ki so jih zapisali obiskovalci:

— Zdi se, da bo vsak trenutek vstopila pepelka s peharjem graha v ta prostor, kjer jo čakajo gozdne živali kot

v pravljici, da ji pomagajo ... , da, kakor v pravljici. —

— Razstava je izredno dobro organizirana in naredi na obiskovalca zelo prijeten vtis. Menim, da bo to tudi potrdil najbolj množičen obisk, tako odraslih kakor otrok oziroma sploh vseh, ki jih vleče lju-bezen do živali. —

— Razstava preseneča. Je poučna, vzgojna in skrbno pripravljena. Uspeh dokazuje številni obiski. —

Lovci smo zadovoljni, če smo z razstavo pridobili vsaj enega, ki bo spremenil gledanje na lovstvo, ki je z razstave odnesel prijeten spomin in spoznal, da je v naravi veliko lepega, mnogim očem skritega.

Dr. Jurij Pesjak

LD Loče — 30 let

V letu 1976 je LD Loče slavila 30-letnico svoje ustanovitve. Poleg skrbi za lovišče in divjad so člani te lovske družine dosegli tudi take uspehe, o katerih želijo seznaniti širšo lovsko javnost. V letu 1975 so odprli svoj lovski dom, ki so ga zgradili v glavnem s prostovoljnimi delom in prispevki. V domu imajo prostore za posvete,

seje, sestanke pred skupnimi lovi in za druge potrebe.

V začetku leta 1976 so začeli s pripravami za razvitje lovskega prapora. Akcija je povsem uspela in tako so 1. 8. 1976 na slavnostnem zboru lovcev in drugih občanov razvili svoj prapor, ki ga krasi 34 spominskih trakov in prek 300 žebeljčev.

O dejavnosti te LD je bilo doslej malo napisanega v Lovcu, vendar je res, da so s skupnimi močmi dosegli lepe uspehe. V lovišču imajo 18 visokih prež, 40 krmišč za fazane in večjo oboro s krmišči za spuščanje mladih fazanov v lovišče.

Člani LD so v glavnem delavci, nekaj je tudi kmetov, vendar akcije, o katerih se dogovorijo, izvedejo. Pri tem zaslužijo največjo zahvalo nekateri prizadevni organizatorji. V preteklem lovskem letu so sprejeli v LD 5 pripravnikov in 3 kandidate ter vsem določili mentorje, ki jih uvajajo v skrivnosti narave in jim posredujejo znanje iz lovstva. V lov. letu 1976/77 je LD štela 32 članov.

Lovišče LD Loče se razteza ob obeh bregovih Dravinje. Najvišja točka v lovišču dosega 584 m. V lovišču prevladuje srnjad, številna je tudi mala divjad, zlasti fazani, ki

jih vložijo vsako leto. Zadnja leta so se v lovišču naselili tudi divji prašiči.

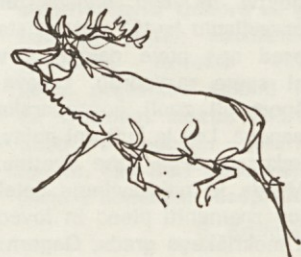
Člani se s hvaležnostjo spominjajo žal že pokojnih ustanoviteljev LD: dolgoletnega lovca in funkcionarja Franca Krajnca, dolgoletnega lovca in nekdanjega zakupnika občinskega lovišča Leopolda Nagodeta ter Franca Zatlerja in Franca Ambroža. Poleg navedenih je Morana v času obstoja LD poklicala k sebi še Vlada Slemenška in Jožeta Furmana.

F. C.

Lovska družina Drvanja-Benedikt vabi

Benediški lovci v letu 1977 slavijo 30-letnico obstoja in delovanja svoje lovske družine. LD Drvanja-Benedikt v Slov. goricah upravlja lovišče s 3 800 ha, ki je razdeljeno na 7 revirjev. Določeno številno lovcev v vsakem revirju skrbi za divjad in opravlja vsa potrebna dela. V preteklem lov. letu je LD štela 30 članov in 3 častne člane, med katerimi je tudi znani družbenopolitični delavec in borec za delavske pravice tovariš Miha Marinko. Članstvo LD je v glavnem iz domače krajevne skupnosti. Večinoma so to starejši lovci, zato naj bi članstvo v bližnji bodočnosti pomladili. Benediški lovci so na splošno zelo delavni, med njimi še vedno tudi ustanovitelji LD Franc Kaučič, Ivan Lempl in Jakob Bratuša.

LD je oktobra 1974 začela graditi svoj lovski dom. V dveh letih je delo toliko napredovalo, da ga bo letos 8. maja, ob prazniku občine Lenart, slovesno izročila svojemu namenu. Lovski dom stoji nad Benediktom na livadi ob robu gozda, od koder je lep razgled po Slovenskih

goricah. Lovski dom so skoraj v celoti zgradili domači lovci s prostovoljnim delom, pomagali so tudi nekateri lovci sosednih lov. družin, katerim se LD Drvanja-Benedikt tudi ob tej priložnosti zahvaljuje.

Med benediškimi lovci je nekaj vnetih in dobrih strelcev na umetne golobe. Odlikovali so se na mnogih meddružinskih tekmovanjih in na tekmovanjih ZLD Maribor. V počastitev dneva borca, 4. julija, LD Drvanja-Benedikt prireja vsako leto že tradicionalno strelsko tekmovanje. Otvoritev doma bo posebno slovesna, združena s praznovanjem 30-letnice LD, 70-letnice slovenske lovske organizacije, občinskega praznika in 40-letnice Titovega vodstva ZKJ. V soboto, 7. maja, bo strelsko tekmovanje v več disciplinah, v nedeljo, 8. maja, pa osrednja proslava občinskega praznika občine Lennart pred lovskim domom v Benediktu, ko bodo ta lovski objekt tudi odprli.

LD Drvanja-Benedikt vabi na praznovanje vse lovce in prijatelje lovstva od vsepovsod, še posebno na osrednjo slovesnost pred lovskim domom. Za veselo razpoloženje bo skrbel zabavni ansambel Lojzeta Slaka iz Ljubljane. Na voljo bodo tudi razne lovske in druge domače specialitete.

F. K.

Tudi LD Kresnice razvila svoj prapor

Člani te LD so se odločili, da bodo 30-letnico obstoja svoje osnovne lovske organizacije proslavili z razvitjem prapora. Vsak član se je zavezal plačati določen denarni znesek. Prispevale so tudi delovne in druge organizacije z območja lovske družine, oziroma v katerih so zaposleni posamezni člani LD. Končno so s prispevki priskočili na pomoč še nečlani — prijatelji lovstva.

Razvitje je bilo v nedeljo, 3. oktobra 1976, v zadružnem domu v Jevnici. Na slovesnosti so se zbrali vsi člani LD s svojimi ženami in drugimi

svojci ter prijatelji. Prišli so tudi gostje iz osmih lovskih družin, predvsem sosednjih, s svojimi lovskimi prapori in zastopniki ZLD Ljubljana ter republiške lovske zveze.

Zbranim je spregovoril Franc Koncilja, predsednik LD.

Lovišče LD Kresnice se razteza na obeh straneh Save, v krajih, ki so bili pomembni za razvoj NOB, saj je tod potekala glavna zveza med partizani na Dolenjskem in Štajerskem. Prva naloga ustanovnih članov LD pred 30 leti je bila povečati stalež divjadi in utrditi zavest, da je divjad družbena lastnina, ki si jo je dovoljeno prilastiti le z odplačilom: z delom ali z denarjem.

Ob ustanovitvi je LD štela le 11 članov, sedaj jih ima 47 in 4 kandidate. Največ med njimi je delavcev iz neposredne proizvodnje. Članstvo si prizadeva za čim boljše gospodarjenje in vsi so aktivni pri vzdrževanju in gradnji lovskih naprav. Kot oboroženi občani se zavedajo svojih obveznosti, posebno pri ljudski obrambi.

Prapor je kot predstavnik Lovske zveze Slovenije ter ZLD Ljubljana razvil Mirko

Miha Marinko, častni član LD Drvanja-Benedikt, v družbi benediških lovcev

Leiler in najzaslužnejšim članom LD izročil lovska odlikovanja.

Henrik Ribič

O praznovanju in gospodarjenju LD Dobrovnik

Lovska družina Dobrovnik je 12. septembra 1976 slovesno izročila svojemu namenu svoj lovski dom v Dolnjem Kobiljskem gozdu

in razvila svoj prapor. Slovesnost so povezali s 35. obletnico vstaje jugoslovanskih narodov in s 30-letnico obstoja LD Dobrovnik.

Slovesnosti se je udeležilo veliko ljudi iz okoliških vasi, nadalje predstavniki Zveze lovskih družin Prekmurje, Skupščine občine Lendava in lovska delegacija sosednje Madžarske. Slovesnosti se je udeležil tudi Lojze Briški, predsednik skupščine Lovske zveze Slovenije.

Člani Lovske družine Kresnice s svojim lovskim praporom, ki so ga razvili 3. oktobra 1976

Z otvoritve lovskega doma in razvitja prapora LD Dobrovnik. Govori Stanko Lebar, tajnik LD

Začetek delovanja sedanje lovske družine sega v leto 1946 oziroma leto 1945, ko sta na tem območju delovali dve LD: Dobrovnik in Kobilje. Leta 1948 sta prišli katastrski občini Turnišče in Renkovci v upravljanje gojitvenega lovišča »Fazan« v Beltincih, enako del k. o. Dobrovnik.

Da bi uspešneje gospodarili, sta se leta 1956 obe LD spojili v LD Dobrovnik. Za začetno obdobje delovanja nove LD so bili značilni predvsem: organizacijsko utrjevanje discipline, lovska etika in prehod na načrtno gospodarjenje z loviščem. Pozneje so posebno skrb posvetili zatiranju nezakonitega lova, omejevanju števila roparic, gradnji krmišč, visokih prež in solnic. Pozneje tudi gradnji voljere za mlade fazane in zadnji dve leti gradnji lovskega doma. Ob tem pa niso pozabili na izobraževanje članstva. Sproti so se seznanjali z lovsko zakonodajo in drugimi lovskimi predpisi. V sodelovanju z ZLD Prekmurje so pripravili predavanja o odstrelu velike divjadi in pripravi trofej, o gojitvi male in velike divjadi, o pojavu in zatiranju stekline, in letos o tularemiji pri zajcu.

Leta 1968 so sporazumno s prekmursko lovsko zvezo, s

skupščinama občin Murska Sobota in Lendava ter s pristojnimi lovskimi družinami popravili mejo lovišča v zahodnem delu tako, da zdaj poteka po občinski meji.

S sosednimi LD imajo dobre odnose. Z njimi se dogovarjajo o skupnih nalogah: o gojitvi divjadi, odstrelu velike divjadi in o načinu lova v bližini lovske meje. Dobro sodelujejo tudi z obmejnimi enotami JLA, s postajo milice, z organi občine in s šolami. V zadnjem času posvečajo vse več pozornosti sodelovanju z območnimi krajevnimi skupnostmi, posebno glede plačevanja škode od velike divjadi, ki je iz leta v leto večja.

Število članstva v LD iz leta v leto narašča. Vstop v LD so omogočili vsakemu, ki ima veselje in ljubezen do narave in divjadi ter druge pogoje. Sedaj šteje LD 42 članov (od tega 6 pripravnikov) in 11 kandidatov.

Vse delo in življenje LD vodi, po smernicah občnega zbora in družinskih posvetov, devetčlanski upravni odbor, kateremu pomagajo tri komisije.

Delo zadnjih dveh desetletij je bilo dokaj uspešno zaradi prizadevnosti večine članstva. Posebej zaslužni, ki so bistveno pripomogli k napredku LD, pa so:

- Ivan Kolenc, dolgoletni starešina,
- Jože Gorza, dolgoletni blagajnik in tajnik,
- Stanko Lebar, dolgoletni gospodar, sedaj tajnik,
- Dezider Berden, ustanovitelj LD in kinolog,
- Stanko Klepec, lovski tehnik, sedanji starešina,
- Emil Ferencek, dolgoletni gospodar in
- Jože Bogdan, vodja lovskega turizma.

Dolgoletna želja članov LD je bila dograditev lovskega doma, kjer bi se lahko sestajali na posvetih, imeli seje, prostor za arhiv, kjer bi si uredili svoj kotiček. Ta želja se jim je izpolnila z nakupom opuščene karavle, katero so s privarčevanim denarjem, predvsem pa s prostovoljnim delom lepo preuredili in adaptirali. V to delo je vsak član vložil več kot 100 prostovoljnih delovnih ur, skupno pa nad 3000. Posebno so se izkazali naši člani-obrtniki, ki so brezplačno opravili vsa obrtniška dela (glej Lovec, št. 8/74, stran 252).

LD upravlja pretežno nižinsko lovišče, ki meri kar 6363 ha, z nadmorsko višino od 160 do 235 m. Razprostira se od meje murskosoboške občine na zahodu do vasi Mostje in Banuta na vzhodu.

Na jugu meji potok Ginja, na severu in severovzhodu pa državna meja z Madžarsko, v dolžini kar 23 km. Sosedje LD Dobrovnik so: lovske družine Prosenjakovci, Bogojina, Velika Polana, Lendava in gojitveno lovišče »Fazan«.

Od skupne površine lovišča odpade 2123 ha na sklenjen gozd, 3930 ha na polja, travnike, vinograde in pašnike. Neplodnega zemljišča (ceste in naselja) pa je 310 ha.

Od severozahoda proti jugovzhodu se skozi lovišče vzporedno vijugajo trije potoki; največji je Kobiljski potok. Blizu Dobrovnika je umetno Bukovniško jezero. Zato je ta svet tudi primerno vlažen in so tu dobri pogoji za razno divjad.

V lovišču imajo v zadnjem času tudi prenosne visoke preže, številna krmišča za pernato divjad in srnjad. Postavili so dokaj veliko fazanjo voljero in, kot že rečeno, dogradili tudi svoj lovski dom. Oskrbujejo dve krmni njivi.

Glavni dohodek LD prinaša lovski turizem, skoraj izključno italijanski lovski gostje. Večji del dohodka vračajo v lovišče, za vzdrževanje in gradnjo lovskih naprav, nakup mladih fazanov, krmo divjadi in podobno.

V zadnjih petnajstih letih je stalež poljskega zajca občutno nazadoval, veliko manj je tudi poljskih jerebic, prepelic pa skoraj ni več. Porasel je stalež srnjadi in fazanov. Od leta 1965 se iz sosednje Madžarske k nam priseljuje vse več jelenjadi in divjih prašičev.

Nedvomno vplivajo na zmanjšanje številčnosti divjadi posameznih vrst sodobni agrotehnični ukrepi, monokultura, vse večji promet in druge motnje civilizacije.

Zaradi vse večje številčnosti velike divjadi ima LD iz leta v leto večje izdatke za plačevanje škode na poljščinah.

E. M.

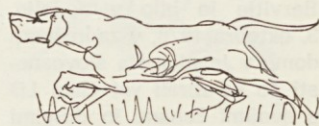

Foto - kino klub Diana

Foto-kino klub Diana širi svojo dejavnost

Foto-kino klub »Diana« Lovske zveze Slovenije nas je že kmalu po novem letu prijetno presenetil. Sprožil je pobudo in pomagal pri produkciji kasete s posnetki petja divjega petelina in ruševca, ki jo je nato izdala RTV, kasetna produkcija, Ljubljana. Kmalu nato pa so vrli člani kluba sami založili in izdali prvo serijo treh značk s podobami divjadi ogroženih vrst.

Ta dva dogodka sta me spodbudila, da napišem nekaj misli pohvale, a tudi kritike o dejavnosti kluba. Predvsem pohvale!

Najprej o kaseti: Poslušamo petje divjega petelina in v drugem delu — ruševca, posneto na traku. Vmes teče pripoved Toneta Svetine o lovu na divjega petelina in ruševca. Toneta pa vsi poznamo in cenimo privlačnost in sugestivnost njegovih pripovedi. In te njegove pisateljske lastnosti pridejo do polnega izraza tudi v spremni besedi (bere jo Boris Kralj, ki je tudi znan mojster govornih besed).

Trak se začne s skladbo »Potovanje po Karavankah«. Vmes med petelinovim petjem in Tonetovo pripovedjo se prepleta skladba »Ko petelin poje« in za zaključek petelinovega petja je posneta še skladba »Pot v gozdu«. Drugi del traku — ruševčevo petje — pa odpira »Gorjanska polka«, nakar so med inserti ruševčevega pihanja in gruljenja ter Tonetove pripovedi vtkane še skladbe: »Zeleni gozd je lovčev raj«, »V Kranjski gori« in »Pri Tinčkovih kočih«. Skladbe so v izvedbi ansamblov: »Alpski kvintet«, »Kvartet DO + ansambel«, »Dobri znanci« in »Kranjski Janezi«.

Pri poslušanju posnetka ruševčevega »pihanja« sem bil močno iznenaden tudi jaz, ki se prištevam k bolj malo-

številnim lovcem, ki že desetletja, vsako pomlad, leto za letom, poslušam ruševčev bojni klic in njegovo zaljubljeno gruljenje. Pihanje, posneto na trak, je bilo zame tako nenavadno ostro, kovinsko, kakršnega v naravi nisem nikoli slišal. Najprvo sem pomislil na napako pri snemanju. Vendar mi je avtor posnetka — Ivan Mikec — pojasnil, da je na »lovu« za ruševčevimi glasovi postavil prikrit mikrofonski prav sredi rastišča. Do zaklona oziroma magnetofona pa je napeljal kabel. In uspelo mu je! Ruševac mu je »pihal« naravnost v mikrofonski. S take neposredne bližine pa jaz ruševca, seveda, nisem mogel nikoli slišati.

Toda pri teh posnetkih me vendarle nekaj hudo moti: Ne gre in ne gre mi v račun surogat kvazi-narodna glasba, ki je posneta na trak. Za moj okus je prav neposrečeno izbrana glasba najboljčnejša, naravnost boleča disonanca, ki zelo moti čudovito simfonijo prebujajočega se jutra. Po mojem občutku bi k nepopnarejenim zvokom Narave smeli kvečjemu dodati nekaj z najvišjih vrhov glasbene ustvarjalnosti. Spominjam se, da sem nekoč, ob poslušanju »trljanja« divjega petelina, v svoji notranjosti hkrati resnično »čul« čudovit klavirski trilček iz klavirskega koncerta v a-molu Edvarda Griega. Spominjam se tudi, da so me nekoč, v trenutku, ko sem doma poslušal Beethovno 6 »Pastoralno« simfonijo, misli ponesle v gore, med ruševje in snežne zaplate, na ruševčevo rastišča.

A to je le moja, zgolj subjektivna pripomba. Gotovo bodo prav te harmonikarske skladbe, vtkane v simfonijo pomladnega jutra v gorah, marsikateri lovski družbi zelo všeč. To so najbrž komercialisti pri RTV dobro vedeli. Denar je pa, kot vsi vemo, zelo pomemben dejavnik.

A neglede na to kritično pripombo so nam požrtvovalni člani kluba s to svojo čudovito zamisljo podarili enkratno darilo. Hkrati so nam nakazali smer novih, neizčrpnih možnosti iskanja ponovnega in pravega stika z naravo, od katere se je človek tako

oddaljil, da že izgublja pristen stik z njo.

Prijetno presenečenje za nas lovce, še bolj pa za množico vnetih zbirateljev značk je pripravil FKK »Diana« tudi s prvo serijo zelo lepo oblikovanih kovinskih značk v srebrni barvi, s podobami: štokrlje, risa in kozoroga. Divjadi, ki je v velikem delu Evrope že izginila, medtem ko je pri nas še vedno prisotna v takem številu, da ji je, ob skrbi lovske organizacije in drugih ljubiteljev narave, obstoj zagotovljen. Prvi seriji značk bo kmalu sledila druga, s podobami: medveda, vidre in divjega petelina. V tem letu, ki je tudi posvečeno varstvu človekovega okolja, bo FKK »Diana« izdal še nadaljnje tri serije značk.

Ne zdi se mi potrebno posebej poudarjati velikega vzgojnega in propagandnega pomena te zamisli, posebno med mladino.

Vso to bogato dejavnost je FKK »Diana« razvila letos, v znamenju 70-letnega jubileja slovenske lovske organizacije in v znamenju leta za varstvo in ohranitev človekovega okolja.

Zgled, ki gotovo zasluži posnemanje in pohvalo. Predvsem posnemanje!

J. P.

Trud je bil poplačan

Soteska lške je zame kakor magnet za železo. Vsakič znova jo občudujem, v vseh letnih časih. Vedno je zanimiva, predvsem zaradi svoje divjine. Poseben čar pa ji dajejo njeni prebivalci — gamsi. Še nikoli nisem obžaloval, kadar sem se spustil po njenih strminah in se potem nazaj grede krepko grizel v kolena. Včasih si zaželim, da bi bil ptica, da bi poletel kot krokar ali kanja nad njenimi pritoki, strmimi stenami in globokimi prepadi. Ob dejstvu, da atomsko orožje vedno bolj polni arzenale, si mislim, kakšen greh bi bil, če bi človek uničil čudovite naravne stvari, kakor je na primer lška. Vračam se iz lške po grebenu navzgor in malo pred začetkom gozda opazim ka-

kih sto metrov niže na skali nekaj temnega. Pogledam skozi svoj 300 mm Sneider in ugotovim gamsjo kozo in mladiča. Premišljam, kako bi prišel do njiju. Pristop do tja je namreč pasje težak in še vročina je neznosna. Žejalo me je že iz lške navzgor in nogavice v gumijastih škornjih so bile od potu že popolnoma mokre. Žejo, utrujenost in neprijetno počutje v nogah pa je vseeno premagala strast do lovskega fotografiranja. Upanja, da se neslišno približam, sem imel le malo. Sicer pa ne bi bilo prvič in ne zadnjič, da se vrnem praznih rok. Grem za rob in v njegovem kritju do solnika. Od tam navzdol po hudi travnati strmini, porasli z gabri in hrasti. Prečkam še ozek jarek in pridem v rušje. Razume se, počasi in oprežno. Malo zaradi gumijastih škornjev, ki so drsili po travi, najbolj pa zaradi gamsov. Znoj mi teče s čela in usta so popolnoma suha. Desno od sebe zagledam skozi drevje skalo, na kateri naj bi ležala gamsa. A nič, kakor že velikokrat! Morda pa ni prava skala, si mislim in si dajem upanje. Spustim se še nekoliko niže in zagledam ono pravo skalo, na njej pa izza grma štrli kozličeva uheljška. Še sta tam, me prešine. Podvojim opreznost, se vrnem nazaj čez hudournik in počasi napredujem v pravi smeri. Stojim 40 metrov pred skalo in skozi teleobjektiv opazujem kozo. Mladiča iz tega svojega stava ne vidim. Ni minilo pol minute, ko koza vstane in se nemirno prestopa. Začutila je nevarnost in materinska skrb je še povečala njeno čuječnost.

Glavo obrača zdaj v to, zdaj v ono smer in opreza. Ko se popraskam za ušesi, sunkovito obrne glavo proti meni. Sem že pečen, si mislim. Sekunde se vlečejo, koza pa gleda naravnost vame. Fotografirati ne morem, ker so mi v napoto veje. Koza končno spet začne obračati glavo sem in tja. Prežvekuje in opreza. Potem se spusti za skalo. Sedaj pa hitro na »lov«, če bo sploh kaj »loviti«. Stopim v plitvo globel, 20 metrov pred skalo. Vtem se na skali izza roba prikaže

»Kozliček vstane in se zazre vame z nedolžnim pogledom.«

Foto ing. T. Kočar

kozlič in strmi vame. Ga že imam na »muhi«; 1/250 sek. in zaslonka 5,6. Pritisnem. Nato še enkrat. Potem tudi kozlič izgine za skalo. Vzpnem se na vrh skale. Na prvi pogled je pod menoj vse prazno. Ko pa bolje pogledam, opazim kozlička pod seboj v senci krevljastega gabra. Gleda navzdol. Že je naravnana razdalja na 8 metrov in zaslonka je najbolj odprta, saj je mladič v senci. Tedaj pa levo pod menoj zašumi. Prikaže se kozličeva mati, ki se začne oglašati s čudnimi zvoki iz tleskajočega gobčka. Mladiča opozarja na nevarnost. Kozliček vstane in se zazre vame z nedolžnim pogledom. Najbrž prej še nikdar ni videl človeka, saj je ugleдал luč sveta morda mesec dni prej. Pritisnem in že ga ni več. Pod menoj se proži kamenje in trije gamsi izginajo za steno.

Od trenutka, ko sem zagledal kozo in kozliča na skali, pa do njunega bega, je pretekla ura, 60 minut napetosti, ki sem jo čutil še ves naslednji dan. Le enkrat prej sem se še bolj namučil: da sem prišel do jelena in ga uspešno fotografiral.

Ing. Tomaž Kočar

V spomin

Franca Lanščaka, dolgoletnega člana LD M. Sobota, smo spremili na zadnjo pot 29. 10. 1976. Rodil se je 8. oktobra 1894 v Rakičanu. Član lovske organizacije je bil od leta 1935. Kmalu po osvoboditvi je sodeloval pri ustanovitvi LD Rakičan in LD Ivanovci; častni član LD Ivanovci je bil do svoje smrti. Veliko let je bil gospodar bivše LD Rakičan in veliko let tudi član upravnega odbora Okrajne lovske zveze Murska Sobota. Smoter njegovega lovskega udejstvovanja je bil: napredek lovstva in zaščita divjadi. Za svoje delo je bil odlikovan z znakom in z redom za lovske zasluge II. stopnje.

Dragi in spoštovani lovski tovariš Franci, za vse, kar ste storili v dobro lovstvu in divjadi, se vam najlepše zahvaljujemo. Naj vam bo lahka zemlja domača in blagor v večnih loviščih!

LD Murska Sobota — B. R.

Urban Fabjan — Ko so gozdovi začeli dobivati prelepe jesenske barve, nas je po neozdravljivi bolezni zapustil dolgoletni lovski tovariš Urban. Zadnjič mu je zatrobil lovski rog, ko smo ga 27. 9. 1976 spremili k zadnjemu počitku, v 78. letu njegove starosti.

Izučil se je za mizarja. Doživel je grozote dveh vojn. V prvi se je boril v 17. regimentu na italijanski fronti in konec vojne v Ljubljanskem bataljonu za severno mejo na Koroškem. V NOB je bil borec XII. SNOUB,

Franco Lanščak

Urban Fabjan

dokler ni bil zaradi bolezni odpuščten.

Med lovce je vstopil l. 1926 in bil do vojne lovski čuvaj. Po vojni je bil veliko let član UO LD in 8 let njen požrtvovalni tajnik. Bil je navdušen kinolog in za svoje delo odlikovan. Svoje dolgoletne lovske izkušnje je nesebično posredoval mladim in njegove tehtne predloge smo radi upoštevali. Časten mu spomin!

Člani LD Dolenjske Toplice

Štefan Jurak. — Zopet je posegla kruta smrt v Lovsko družino Oplotnica. 20. novembra 1976 smo spremljali na zadnji poti na čadramsko pokopališče v 74. letu umrlega tovariša Štefana. Čeprav delno obložen z običajnimi težavami glede zdravja, je še vedno krepko zastavljal svoj korak na naših skupnih lovih. S svojo hudomušnostjo je zbujal vedro razpoloženje in pravo lovsko vzdušje. Vsi smo ga imeli radi, spoštovali smo ga in upoštevali njegove premišljene besede. Mladim lovcem in nam vsem je bil vzor pravičnega lovca in zagovornika sodobnih lovskih idej.

V naše vrste je stopil takoj po osvoboditvi. V LD je opravljal dolga leta tajniške posle in bil do preselitve v Celje — ko je šel v pokoj — član upravnega odbora LD. Kot prvi direktor Lesno-industrijskega podjetja Slov. Konjice je s svojo organizacijsko sposobnostjo veliko prispeval k uveljavitvi podjetja. Na svo-

jem težavnem položaju je ostal do upokojitve. Kljub velikim odgovornostim in nenehnemu delu za uspeh podjetja je še vedno našel čas za lovsko udejstvovanje in pohode v lovišče, kjer si je nabiral novih moči za nadaljnje delo.

Ob skrajno slabem vremenu, ko je zavijal jesenski veter z vso silovitostjo, se je pomikal žalni sprevod k njegovemu poslednjemu domu. Nepregledna množica je dokazovala njegovo priljubljenost. Ob mraku so padale lovske zelene vejice v njegov grob. Za vse, kar si storil za lovsko družino, naj ti velja naša iskrena zahvala!

Oplotniški lovci — S. M.

Jožko Slavič se je rodil kot kmečki otrok 9. 3. 1893. Dorasčal in živel je z naravo, v lovske vrste pa je vstopil šele po osvoboditvi, takoj ob ustanovitvi LD Križevci. Bil je eno leto član upravnega odbora in pet let nadzornega odbora LD. Bil je dober lovski tovariš in lovec z ljubeznijo ter spoštovanjem do divjadi. Kot kmet je gojil tudi dirkalne konje, ki so z uspehi na dirkališčih ponesli njegovo ime širom po domovini in za mestju.

Od njega smo se za vedno poslovili z lovskimi častmi 27. novembra 1976 na križevskem pokopališču. Ohranimo ga v trajnem spominu!

LD Križevci pri Ljutomeru

Jožko Slavič

Lovro Kuharič je zanesljivo dosegel ob svoji smrti med slovenskimi lovci najdaljši staž v lovski organizaciji. Lovec je postal leta 1903, kot 25-letni mladenič. Rojen je bil 2. avgusta 1878 v Lešnici pri Ormožu.

Njegovo markantno osebnost je poznalo več lovskih generacij, zadnjih 50 let pa zlasti ljutomerski lovci. Ugledni tovariš Kuharič je deloval kot lovec vse od časov zakupnih lovišč pa do osvoboditve, ko je bil na Štajerskem med prvimi organizatorji lovstva na novih temeljih. Leta 1945 je bil prvi tajnik tedaj ustanovljene LD Ljutomer, pozneje pa večletni vzorni blagajnik in pri Okrajni lov. zvezi Ljutomer tudi član komisije za lovske izpite. Zaradi njegovih vrlin in lovske družabnosti smo ga vzljubili in cenili. Veliko skrb je posvečal krmljenju divjadi v zimski stiski. Zadnjih 35 let je bil na naravo navezan tudi kot vzoren vinogradnik in sadjar.

Za vse njegove odlike v lovstvu mu je naša LD kar dvakrat podelila častno članstvo, ob njegovih 80- in 95-letnici. LZS pa ga je odlikovala z znakom za zasluge. Lovci LD Ljutomer smo se od svojega spoštovanega mentorja, 74 let organiziranega lovca poslovili 12. januarja 1977, v 99. letu njegove starosti. Pokopali smo ga z lovskimi častmi. Vzornemu lovcu in učitelju več lovskih generacij čast in spoštovanje tudi preko groba!

Lovci LD Ljutomer — I. J.

Lovro Kuharič

Lovska kinologija

Republiška tekma psov jamarjev

ZLD Gorica priredi v nedeljo, 8. maja letos, republiško tekmo jamarjev v rovu z izvlačenjem.

Rok za prijavo Zvezi lovskih družin Gorica, Prešernova 17, 65 000 Nova Gorica, je najkasneje do 30. 4. t. l. Ob prijavi, ki mora vsebovati ime psa, pasmo, dan poleglosti, spol in točen naslov vodnika, je treba plačati prijavnino 100 din. Brez plačila prijavnina ni veljavna.

Psi bodo ocenjeni v naslednjih disciplinah:

1. Preiskava rova: pes mora hitro in smotno preiskati rov ter najti roparico oz. se nemudoma vrniti k vodniku, če je rov prazen.

2. Glas pred roparico: pred njo mora pes ostro in vzdržno lajati.

3. Vztrajnost: pri napadanju roparice mora biti pes vztrajen, ne sme predčasno opustiti boja oz. ne zapustiti rova.

4. Ostrost: jamar mora ostro napadati ter zgrabiti roparico za vrat ali prsi in jo držati najmanj 3 minute.

5. Izvlačenje: mrtvo roparico mora pes takoj prijeti in jo izvreči iz rova.

Ocene so od 0 do 4. V I. in II. nagradni razred se lahko uvrstijo psi, ki dosežejo dovoljno število točk in pozitivno oceno v vseh petih disciplinah. Za uvrstitev v III. nagradni razred je pogoj dovoljno število točk in pozitivna ocena le v disciplinah od 1 do 4.

Najboljši psi oziroma njihovi vodniki bodo nagrajeni z diplomami in pokali.

Vzporedno s tekmo bo v bližini umetnega rova tudi ZREJNI PREGLED JAMARJEV. Privedene psice z opravljenjo PNZ bodo dobile zrejne dovolilnice. Najlepši psi in psice na zrejnem pregledu bodo nagrajeni s spominskimi plaketami in diplomami.

Vse lovce, zlasti pa vodnike in lastnike psov jamarjev, vabimo, da si ogledajo to zanimivo kinološko prireditev.

ZLD Gorica

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo. Kratice d, pd, odl pomenijo telesno oceno dobro, prav dobro, odlično.

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Bebi, pd — Brina, pd. Leglo 6. 4. Rejec Franc Kaplan, Lipa 6, Struge.

Gard, odl — Ara, d. Leglo 17. 4. Rejec Orest Bordon, Bonini 1, Koper.

Bobo, odl — Blanka, pd. Leglo 16. 4. Rejec Franc Štraus, Bevško 16, Trbovlje.

Arap, odl — Breza, d. Leglo 31. 3. Rejec Anton Magrič, Lubija 16 a, Mozirje.

Bobi, odl — Ajka, odl. Leglo 14. 4. Rejec Karli Uranič, Polje 23, Zagorje ob Savi.

Ari, pd — Dama, odl. Leglo 27. 3. Rejec Jože Dobrin, Istrska 107, Koper.

Lovko, pd — Bora, pd. Leglo 9. 4. Rejec Stanko Dugonik, Črešnjevce 30, Selnica ob Dravi.

Res. istr. goniči (JRGri):

Nek, odl — Lajka Vojskarska, d. Leglo 25. 4. Rejec Jože Oblak, Cerkno 9.

Nek Orleški, odl — Toja, odl. Leglo 13. 4. Rejec Stanislav Krebl, Mislinja 228.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Blisk, odl — Čika Orehovska, odl. Leglo 26. 4. Rejec Ivko Križnik, Janežičeva 5, Celje. Žim, pd — Cita, pd. Leglo 27. 4. Rejec Anton Zupan, Cvetl. hrib 6, Rogaška Slatina.

Agič, pd — Asira, pd. Leglo 20. 4. Rejec Milan Udovč, Ul. Žalskega tabora 1, Žalec.

Azor Završki, pd — Jasna, pd. Leglo 30. 3. Rejec Ivan Vervega, Lopata 64, Celje.

Blisk, odl — Frika Reseniška, d. Leglo 28. 3. Rejec Rudi Blazinšek, Kojsko 5, Vojnik.

Ostrodlaki ptičar — nemški žimavec, pameten, ubogljiv, živahen in bister pes. Ta pasma je nastala že pred davnim tako, da so križali lovske pse z resastimi ovčarji

Agič, pd — Živa, odl. Leglo 16. 3. Rejec Anton Balantič, Stahovica 6, Kamnik.

Bavarski barvarji (JRBb):

Dunao v. Laudon, odl — Aška Blegoška, d. Leglo 14. 4. Rejec Ivan Bolčina, Mašun 5, Knežak.

Lovski terierji (JRLT):

Dik Poliški, pd — Biba, pd. Leglo 29. 4. Rejec Jože Urleb, Cesta na Ostrožno 13, Celje. Brin Graškogorski, odl — Ajka, pd. Leglo 13. 4. Rejec Ignac Rop, Podlehnik 40/a, Podlehnik.

Bezi, odl — Besa, odl. Leglo 26. 4. Rejec Franc Svetec, Gorjanska 15, Kostanjevica.

Boj Domanševski, pd — Aca, pd. Leglo 3. 3. Rejec Stanko Herle, Potoška vas 33 a, Zagorje ob Savi.

Batz vom Flamenbrunnen, pd — Dara, d. Leglo 17. 3. Rejec Tomaž Blažič, Planina pod Golico 2 a.

Batz vom Flamenbrunnen, pd — Ara, pd. Leglo 22. 2. Rejec Justin Cah, Črni kal 62/a, Črni kal.

Dago v. d. Kreusen Eiche, odl — Bora, d. Leglo 10. 4. Rejec Vlado Kersnik, Trubarjeva 13, Bled.

Dago v. d. Krausen Eiche, odl — Bora, odl. Leglo 9. 3. Rejec Janez Gliha, Orožmova 17, Kostanjevica na Krki.

Dago v. d. Krausen Eiche, odl — Čujka Javorniška, odl. Leglo 24. 3. Rejec Marijan Cvenkel, Ul. borcev za severno mejo, Ljubljana.

Bezi vom Perdlä Bach, odl — Dika, odl. Leglo 11. 3. Rejec Ivan Širnik, Otiški vrh 48, Bukovje.

Din, pd — Resa, pd. Leglo 10. 3. Rejec Stane Sanabor, Ozeljan 75, Šempas.

Kratkodlaki jazbečarji (JRJKi):

Eko Olimjski, pd — Eka Gomilska, d. Leglo 28. 3. Rejec Franc Strašek, Hanjsko 3, Podplat.

Koker španjeli (JRKŠ):

Dixy, d — Tačka Marijagraška, pd. Leglo 19. 4. Rejec Franc Mastnak, Trnovec 7, Šentjur.

Pitter v. d. Goldquelle, odl — Ziba Klanška, pd. Leglo 14. 4. Rejec Vlado Dajevic, Debro 50, Laško.

Mantgomery Falconers Logan of Ware, pd — Sora, pd. Leglo 15. 4. Rejec Renata Lindtner, Celovška 44, Ljubljana.

Athos Hamilchoc, pd — Činka, pd. Leglo 24. 3. Rejec Bernard Podojsteršek, Ljubljanska 77, Rače.

Diano, odl — Cia, d. Leglo 22. 4. Rejec Rafaela Tavčar, Dorfarje 6, Žabnica.

Dixi, d — Cera Kokrška, d. Leglo 20. 3. Rejec Davorin Hočevar, Cankarjeva 21, Kamnik.

Črt, pd — Borka Kokrška, pd. Leglo 14. 3. Rejec Jože Pangerl, Ul. 29. novembra 27, Celje.

Špringer španjeli (JRŠŠ):

Alf Levški, pd — Besa, odl. Leglo 21. 3. Rejec Franc Flerre, Pusto polje, Šmartno ob Dreti.

Lam, d — Biba, odl. Leglo 15. 2. Rejec Franc Gros, Reberškova 8, Maribor.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Lisko Janinski, odl — Hela Poljčanska, odl. Leglo 29. 3. Rejec Stane Ferjančič, Vipava 251, Vipava.

Cay v. Branden, pd — Bara Golavabuška, d. Leglo 4. 4. Rejec Andrej Švab, Bernekerjeva 2, Slovenj Gradec.

Cay v. Branden, pd — Hekaba Dolgobrdská, pd. Leglo 9. 4. Rejec Stanko Žagar, Griže 8, Griže.

Nemški kdl. ptičarji (JRPki):

As, pd — Astra, d. Leglo 17. 4. Rejec Andrej Oštrbenk, Čatež ob Savi 9.

Abi, pd — Dina Dolička, pd. Leglo 15. 3. Rejec Štefan Gregur, Spodnja ul. 11, Lendava.

Lux, odl — Ada, d. Leglo 3. 4. Rejec Rudi Gabrič, Strma pot 6, Krško.

Nem. ostr. ptičarji-žimavci (JRPos):

Aksel Verjanski, odl — Biba Janška, odl. Leglo 18. 3. Rejec Miha Adamič, Ljubljanska 34, Grosuplje.

Cigo Prleški, pd — Bina Janška, odl. Leglo 2. 4. Rejec Ivan Potočnik, Prebold 127, Prebold.

Bautz v. Lamberg, odl — Diba Prleška, d. Leglo 18. 2. Rejec Ignac Horvat, Dolnja Bistrica 70, Murska Sobota.

Kinološka zveza Slovenije

Zveza lovskih druŹin Ptuj

otvarja 1. maja 1977, ob 9. uri, olimpijsko strelišče na umetne golobe, zdruŹeno s proslavo 56-letnice SLD Ptuj, 70-letnice slovenske lovske organizacije, praznika dela itd. ter s strelskim tekmovanjem.

Tekmujejo strelci posamezniki na 25 ali na 100 golobov. Strelci se prijavijo do 11. ure 1. maja na strelišču. Cena golobu 3 din. Informacije po telefonu: ZLD Ptuj (062) 77-239 ali na strelišču pred tekmovanjem.

Novo strelišče je med kanalom SD 1 in staro strugo Drave, severovzhodno od kartodroma v Hajdošah. Na dan otvoritve bo pot do strelišča označena.

Prijatelji lovstva in strelci od vsepovsod — vabljeni!

Zveza lovskih druŹin Ptuj

Komisija za strelstvo in SLO

Vodniki psov jamarjev pozor!

V nedeljo, 8. maja 1977, bo republiška tekma psov jamarjev v rovu z izvlačenjem in zrejni pregled jamarjev.

Zbor ob 8. uri pri novem umetnem rovu ob Cesti pri Ajdovščini.

Podrobneje o tekmi v sestavku na 31. strani te številke.

Zveza lovskih druŹin

Gorica

Lovska druŹina Drvanja-Benedikt

vabi vse prijatelje lovstva od vsepovsod na slovesno otvoritev svojega lovskega doma v Benediktu, v nedeljo 8. maja 1977. Prireditel bo v okviru praznika občine Lenart in v počastitev 70-letnice slovenske lovske organizacije.

Na programu tudi veselo tovariško srečanje. Sodeluje ansambel Lojzeta Slaka iz Ljubljane.

Podrobneje o prireditvi na 26. strani te številke.

Obvestilo lovskim čuvajem

Pred nedavnim smo skladno s samoupravnim sporazumom o zasnovi, uresničevanju in verifikaciji izobraŹevalnega programa v okviru Lovske zveze Slovenije zaloŹili značko **LOVSKI ČUVAJ**.

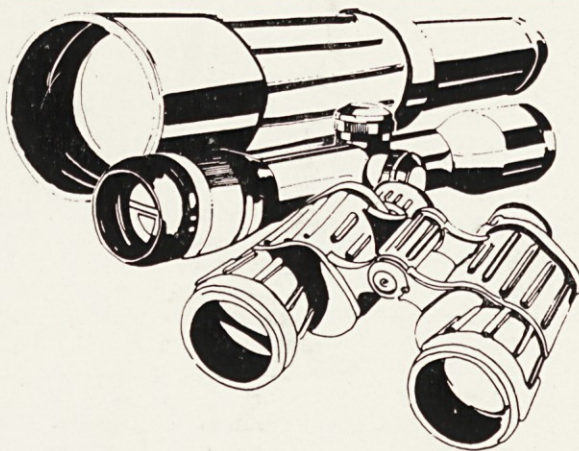
Značko bomo brezplačno poslali oziroma izročili vsem lovskim čuvajem, ki so opravili lovskočuvajski izpit. Zato prosimo lovske čuvaje, da na naslov spodaj čimprej sporočijo naslednje podatke: priimek in ime, natančen naslov s poštno številko, kdaj (!eto) in kje (kraj) so opravili lovskočuvajski izpit.

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva 9 — p. p. 505

61001 Ljubljana

Precizni lovski pripomočki »HABICHT«

SWAROVSKI OPTIK

TIROL

Izdelki tirolske tovarne optičnih instrumentov

SWAROVSKI, vse s Habicht optiko:

- modernizirane dvoglede 7×42 MDV in 10×40 MDV;
- odlične dvoglede, tudi z gumijasto oblogo in z nastavitvijo ostrine za vsako oko posebej, 7×42 MDV GA in 10×40 MDV GA;
- najkvalitetnejše monokularne daljnoglede (spektive) z gumijasto oblogo, 30×75 ;
- strelne daljnoglede, jeklene in iz lahke kovine, od 4×32 do 6×42 ;
- najnovejše daljnoglede NOVA;
- municijo Hirtenberg;
- puške Steyr-Mannlicher

IMA STALNO NA ZALOGI GENERALNI ZASTOPNIK
ZA JUGOSLAVIJO TOVARN SWAROVSKI,
HIRTENBERG IN STEYR

Hans Fanzoj
puškarna
Griesgasse 1
Borovlje — Ferlach
Avstrija

NOVI S I L V A C C O L

**PRIPRAVEK
ZA ODVRAČANJE
DIVJADI**

Škode, ki jih povzroča divjad na različnih kmetijskih kulturah, lahko v veliki meri zmanjšamo ali povsem preprečimo z novim, kemijskim pripravkom SILVACOL-K.

SILVACOL-K je specialna tekočina, ki odvrča divjad z ostrim in obstojnim vonjem. Krpe ali kaj drugega, namočeno v pripravek in obešeno okrog parcel, ki jih ščitimo, divjad odvrča.

Poskusite torej letos s SILVACOLOM-K!

SILVACOL-K proizvaja

TOVARNA DUŠIKA RUŠE
n. sol. o.

62342 RUŠE — JUGOSLAVIJA telefon (062) 76-108